

**ข้อคิดเห็นสิบสองประการ
เกี่ยวกับการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์
ของนักศึกษาระดับปริญญาเอก**

โดย

ดร. จำเนียร จวงตระกูล
President and CEO, BLCI GROUP
Senior Industry Fellow, Graduate School of Business
Curtin University of Technology, Australia

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

โดย

บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
3300/71 ชั้น 11 อาคาร บี ตึกข้าง ถนนพหลโยธิน
แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 02-937-3773 โทรสาร 02-937-3770

E-mail: jamnean@blcigroup.com
<http://www.jamnean.org>

ข้อคิดเห็นสิบสองประการเกี่ยวกับการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์
ของนักศึกษาระดับปริญญาเอก

โดย

ดร. จำเนียร จวงตระกูล
President and CEO, BLCI GROUP
Senior Industry Fellow, Graduate School of Business
Curtin University of Technology, Australia

ข้อคิดก่อนการศึกษา

...the holder of a doctorate is someone who is recognized as an authority by the appropriate faculty. In modern terms it is useful to think of this as becoming a fully professional researcher in your field.

Let us try to spell out what becoming a full professional means:

- First, at the most basic level it means that you have something to say that your peers want to listen to.
- Second, in order to do this you must have a command of what is happening in your subject so that you can evaluate the worth of what others are doing.
- Third, you must have the astuteness to discover where you can make a useful contribution.
- Fourth, you must have mastery of appropriate techniques that are currently being used, and also beware of their limitations.
- Fifth, you must be able to communicate your results effectively in the professional arena.
- Sixth, all this must be carried out in an international context; your professional peer group is worldwide. (It always was, of course, but the rate of diffusion is infinitely faster than it used to be.) You must be aware of what is being discovered, argued about, written and published by your academic community across the world.

Phillips and Pugh, 1994, p. 19

บทนำ

ในช่วงเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมาได้ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศไทยได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาเอกในสาขาต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการบริหาร ซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีทั้งมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัด และปรากฏว่ามีผู้สมัครเข้าศึกษาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาเอกในสาขาต่างๆเป็นจำนวนมาก จากการที่ผมได้รับเชิญให้เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาเอกอยู่หลายคณะในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ซึ่งจะต้องเข้าร่วมทำหน้าที่เป็นกรรมการสอบในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาตามขั้นตอนต่างๆของกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ของแต่ละมหาวิทยาลัย เท่าที่ผมได้สัมผัสทั้งจากโดยการอ่านข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ได้ฟังการนำเสนอของนักศึกษาในการสอบ จากการตอบคำถามของคณะกรรมการของนักศึกษา รวมทั้งการที่ได้มีโอกาสได้พูดคุยเป็นการส่วนตัวกับนักศึกษาระดับปริญญาเอกหลายท่านรวมทั้งที่ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมสอนระดับปริญญาเอกอยู่หลายที่ ผมพบว่ามามีข้อสังเกตที่สำคัญที่ผมคิดว่ามีความจำเป็นจะต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วนอยู่หลายประการ

ข้อควรแก้ไขปรับปรุงที่สำคัญที่ผมพบเห็นอยู่เสมอพอจะสรุปได้ว่ามีอยู่ 12 ประการคือ (1) ปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาเอกกับการศึกษาระดับอื่น (2) ปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง Originality ของเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์ (3) ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ (4) ปัญหาเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม (5) ปัญหาเกี่ยวกับการอ้างอิง (6) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดปรัชญาหรือกระบวนการวิจัย (7) ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงความก้าวหน้าของงานวิจัย (8) ปัญหาเกี่ยวกับการนำเสนอประเด็นจริยธรรมในการวิจัย (9) ปัญหาเกี่ยวกับทักษะทางการเขียน (10) ปัญหาเกี่ยวกับทักษะด้านภาษาอังกฤษ (11) ปัญหาเกี่ยวกับความใกล้ชิดกับอาจารย์พี่เลี้ยง และ (12) ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมในการนำเสนอ

เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆทั้ง 12 ประการ ในบทความนี้ผมจึงขอเสนอข้อสังเกตและข้อคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นและใคร่ขอเน้นย้ำ ณ ที่นี้ว่า ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผมจะได้นำเสนอในบทความนี้ เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้มีโอกาสสัมผัสกับนักศึกษาระดับปริญญาเอกเพียงจำนวนหนึ่งในมหาวิทยาลัยเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น ข้อสังเกตและข้อคิดเห็นที่ผมจะได้นำเสนอในบทความนี้ อาจจะไม่สามารถเป็นตัวแทนของนักศึกษาระดับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยทั้งหมดในประเทศไทยได้ อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายสำคัญของการนำเสนอข้อคิดเห็นนี้มาจากแรงจูงใจที่สำคัญส่วนตัว ที่มีความมุ่งมาดปรารถนาที่จะให้นักศึกษาระดับปริญญาเอกสามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกได้ และสามารถสอบผ่านในการสอบข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์และสามารถ

ทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นผลสำเร็จเป็นคุณูปการต่ออย่างสมเกียรติและศักดิ์ศรีตามความมุ่งหวังที่ตั้งใจเอาไว้ โดยมีได้มีเจตนาที่จะวิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

การนำเสนอในบทความนี้ผมจะได้แบ่งออกเป็น 12 ส่วนตามประเด็นของปัญหาโดยในแต่ละประเด็นนั้น ผมจะได้นำเสนอส่วนประกอบสำคัญดังต่อไปนี้ (1) ปัญหาที่พบในแต่ละประเด็น (2) สาเหตุของปัญหาในแต่ละประเด็น (3) หลักการ แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น และ (4) ในท้ายที่สุดผมจะได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆดังกล่าวข้างต้น

ปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการศึกษาระดับปริญญาเอก กับการศึกษาระดับอื่น

ปัญหาที่พบ

ประการแรก จากประสบการณ์ของผมดังกล่าวข้างต้นผมพบว่านักศึกษาจำนวนมาก ยังไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของมาตรฐานการศึกษารวมทั้งระเบียบวิธีและกระบวนการในการศึกษาระดับปริญญาเอกซึ่งมีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท อย่างสิ้นเชิง ซึ่งสังเกตได้จากการจัดทำข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ประการที่สอง ในบางรายเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์เหมือนกับรายงานประจำภาคการศึกษา (Term Paper) บางรายที่ดีขึ้นมาหน่อยก็เขียนข้อเสนอโครงการเหมือนโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

สาเหตุของปัญหา

ประการแรก ผมคิดว่าปัญหานี้เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา ซึ่งอาจจะไม่ได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการหรือข้อกำหนดต่างๆของทางราชการหรือของมหาวิทยาลัย ในบางกรณีอาจจะไม่มีคู่มือหรือข้อกำหนดต่างๆที่ชัดเจนให้นักศึกษาได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

ประการที่สอง นอกจากนี้สาเหตุของปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือนักศึกษาไม่ได้พยายามค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับปริญญาเอกของผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกแล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงทำให้ความรู้มีความจำกัดอยู่ในวงแคบ

หลักการแนวคิดทฤษฎี

ก่อนที่ผมจะได้อธิบายถึงหลักการแนวคิดทฤษฎีในความคิดเห็นส่วนตัวของผม ผมขอ นำเอาแนวคิดของ Phillips and Pugh (1994) ซึ่งนำเสนอความแตกต่างของระดับการศึกษาใน อังกฤษมานำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

- A bachelor's degree traditionally meant that the recipient had obtained a *general* education (specializing at this level is a relatively recent 19th –century development).
- A master's degree is a licence to practise. Originally this meant to practise theology, i.e. to take a living in the Church, but now there are master's degrees across the whole range of disciplines: business administration, soil biology, computing, applied linguistics and so on. The degree marks the possession of advanced knowledge in a specialist field.
- A doctor's degree is a licence to teach—meaning to teach in a university as a member of faculty. This does not mean nowadays that becoming a lecturer is the only reason for taking a doctorate, since the degree has much wider career connotations outside academia and many PhDs do not have academic teaching posts. The concepts stems, though, from the need for a faculty member to be an authority, in full command of the subject right up to the boundaries of current knowledge, and able to extend them. (Phillips & Pugh, 1994, pp. 17-18)

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นชัดถึงความแตกต่างระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี โท และเอก ได้ชัดเจนพอสมควร เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นผมจึงอยากจะขยายคำอธิบายเพิ่มเติม แบบง่ายๆว่า การเรียนปริญญาตรีนั้น เราเรียนเพื่อตอบคำถาม “What?” คือเรียนแบบกว้างๆ เรียน หลายๆอย่างที่เป็นความรู้พื้นฐานที่จะใช้ในการดำรงชีวิตและเป็นฐานในการที่จะใช้ศึกษาใน ระดับสูงต่อไป เราจึงมีวิชาที่ต้องเรียนเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะมีการแบ่งสาขาวิชาที่เรียนก็ตาม ส่วนการเรียนในระดับปริญญาโทนั้น เป็นการเรียนเพื่อตอบคำถาม “How?” คือเรียน

เพื่อที่จะนำไปใช้ หรือเพื่อหาวิธีที่จะนำเอาความรู้เฉพาะด้านไปใช้ในทางปฏิบัติ การเรียนในระดับปริญญาโทจึงแทบเข้ามาอีกระดับหนึ่ง โดยมีการศึกษาวิธีการหาความรู้เพิ่มเติมและการนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติในสาขาที่ผู้เรียนได้คัดเลือก อันที่จริงแล้วการเรียนปริญญาโทในปัจจุบันยังเป็นการย่นย่อระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และความเจริญก้าวหน้าในงานอีกด้วยเพราะตามปกติแล้วผู้จบปริญญาตรีเมื่อออกไปทำงานก็จะเรียนรู้ในงาน ขยายความรู้ในวิธีการทำงานให้กว้างขวางขึ้น จนถึงระยะเวลาหนึ่งก็จะเจริญเติบโตก้าวหน้าในงาน แต่การเรียนปริญญาโทเป็นการนำเอาปัญหาในทางปฏิบัติมาประมวลและสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนในระยะสั้น เป็นการสอนให้มีความสามารถในการเชิงวิเคราะห์ มีความสามารถในการคิด แก้ไขปัญหาและตัดสินใจ เมื่อเรียนจบปริญญาโทแล้วก็สามารถนำความรู้ไปใช้ ในการปฏิบัติงานทำให้สามารถย่นระยะเวลาเพื่อความก้าวหน้าในงานได้ในระดับหนึ่ง

สำหรับการเรียนปริญญาเอกนั้นผมคิดว่าเป็นการเรียนเพื่อตอบคำถาม “Why?” เป็นการเรียนเพื่อค้นหาต้นตอของความรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมา เป็นการเรียนปรัชญาวิธีการเรียนจึงเป็นการเรียนด้วยตนเองคือ การอ่าน การเขียน การวิเคราะห์ ประเมินผล วิพากษ์วิจารณ์ และนำเสนอเป็นหลัก ความรู้ที่ได้จึงเป็นการได้มาด้วยตนเอง ไม่มีครูหรืออาจารย์มาป้อนให้ จะมีก็แต่อาจารย์ที่เลี้ยง (Supervisor) เท่านั้นที่คอยกำกับดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำ นอกจากนี้อาจจะมีเพื่อนร่วมเรียนด้วยกันที่สามารถถกเถียงประเด็นปัญหาต่าง ๆ กันได้ การเรียน Course Work เป็นเพียงการเตรียมตัวเพื่อที่จะให้สามารถทำวิจัยได้เท่านั้น งานสำคัญของการเรียนปริญญาเอกก็คือการทำงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาซึ่งจะต้องไม่ซ้ำกับของผู้อื่น (Phillips & Pugh, 1994)

ข้อเสนอแนะ

เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถผ่านการสอบเพื่อเปลี่ยนสถานภาพจากนักศึกษาปริญญาเอก (PhD or Doctoral Applicant) ไปเป็น PhD or Doctoral Candidate และสามารถลงมือทำการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของตนได้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ผมใคร่ขอเสนอแนะแนวทางสามประการดังต่อไปนี้

ประการแรก มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่กำหนดรายละเอียด กระบวนการและขั้นตอน รวมตลอดถึงมาตรฐานหรือข้อกำหนดต่างๆในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาก็จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐานตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างถ่องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำนำเสนออธิบาย และตอบข้อซักถามของกรรมการ ได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือหรือข้อกำหนดต่างๆเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนมาตรฐาน โดยละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบครบกระบวนการ ในขณะที่เวลานักศึกษาก็จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐาน ตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างถ่องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำนำเสนออธิบาย และตอบข้อซักถามของกรรมการได้อย่างชัดเจน

ประการที่สาม นักศึกษาควรจะได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา กระบวนการ และวิธีการศึกษาทั้งของมหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่และมหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันนี้สามารถค้นคว้าผ่าน Internet ได้ ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

ปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง Originality ของเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์

ปัญหาที่พบ

ประการแรก ปัญหาที่มักพบ ในเรื่องนี้คือนักศึกษาไม่ได้คำนึงถึงว่าเรื่องที่ตนเองจะทำวิทยานิพนธ์นั้นมีความเป็น Originality หรือไม่ เพราะเท่าที่พบในการนำเสนอจะไม่ได้คำนึงถึงข้อกำหนดในประเด็นนี้

ประการที่สอง อีกประการหนึ่งก็คือนักศึกษาบางคนไม่เข้าใจความหมายของข้อกำหนดข้อนี้ ว่าเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งในการตรวจและการสอบวิทยานิพนธ์

สาเหตุของปัญหา

ประการแรก ผมคิดว่าสาเหตุสำคัญของประเด็นปัญหานี้น่าจะอยู่ที่นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดที่สำคัญของความเป็น Originality ของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก

ประการที่สอง อีกประการหนึ่งที่น่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาก็คือไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในเรื่องนี้หรือนักศึกษาไม่ได้ศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ Originality อย่างชัดเจน

หลักการแนวคิดทฤษฎี

โดยหลักการแล้วการอนุมัติปริญญาเอกนั้นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกจะต้องเป็นงานที่เรียกว่าเป็นงานที่เป็นต้นคิดของนักศึกษาผู้ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนั้น (The PhD is awarded for original work) (Phillips & Pugh, 1994, p. 13) ซึ่งนักวิชาการทั้ง 2 ท่าน ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า

The ... PhD is awarded for an original contribution to knowledge. Yet, as we shall see ..., originality in the PhD is a complex concept which has never been adequately defined.

Nevertheless, examiners need to be satisfied that the work has a degree of originality and that it is the unaided work of the candidate. (Phillips & Pugh, 1994, p. 27)

อย่างไรก็ตาม originality เป็นเพียงข้อกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งเท่านั้นในบรรดาข้อกำหนดต่างๆของมาตรฐานวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกและกรรมการสอบจะมีความเข้มงวดมากซึ่ง ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยลอนดอนนั้น Silverman (2000) ได้อธิบาย ข้อกำหนดในเรื่องอื่นๆไว้ดังต่อไปนี้

‘Originality’ is only one of four criteria upon which examiners of the University of London PhD must report. For someone to get a London PhD must report. For someone to get a London PhD, the examiners must report:

- that the thesis is genuinely the work of the candidate
- that the thesis forms a distinct contribution to the knowledge of the subject, and affords evidence of originality by the discovery of new facts and/or the exercise of independent critical power (my emphasis)
- that the thesis is satisfactory as regards literary presentation
- that the thesis is suitable for publication ... as submitted or in abridged or modified form.

Despite the passing reference to ‘originality’ in the second item, all these criteria are really about professionalism. We only need to concern ourselves about the second criterion: the discovery of new facts and the exercise of independent critical thought. (Silverman, 2000, p. 56)

นอกจากนี้ Silverman (2000) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง ‘originality’ นี้ไว้ดังต่อไปนี้

... In the context of a research degree, ‘original’ is largely about your ability to display ‘independent critical thought’. In turn, such thought can be shown by: [1] developing a concept

and or a methodology [2] thinking critically about your approach [3] building on an existing study (Silverman, 2000, p. 59).

อย่างไรก็ตาม Phillips and Pugh (1994) ได้นำเสนอแนวทางการกำหนดเกี่ยวกับความเป็นต้นกำเนิดของความรู้หรือ 'originality' ของ Francis (1976, cited in Phillips & Pugh, 1994) ที่เขาทั้งสองเห็นด้วย 6 ข้อจากทั้งหมด 8 ข้อ ร่วมกับผลงานวิจัยของ Phillips (1992, cited in Phillips & Pugh, 1994) รวมเป็นทั้งหมด 15 ข้อดังต่อไปนี้

1. Setting down a major piece of new information in writing for the first time.
2. Continuing a previously original piece of work.
3. Carrying out original work designed by the supervisor.
4. Providing a single original technique, observation, or result in an otherwise unoriginal but competent piece of research.
5. Having many original ideas, methods and interpretations all performed by others under the direction of the postgraduate.
6. Showing originality in testing somebody else's idea (Francis, 1976, cited in Phillips & Pugh, 1994, p. 61).
7. Carrying out empirical work that hasn't been done before.
8. Making a synthesis that hasn't been made before.
9. Using already known material but with a new interpretation.
10. Trying out something in this country that has previously only been done in other countries.
11. Taking a particular technique and applying it in a new area.
12. Bringing new evidence to bear on an old issue.
13. Being cross-disciplinary and using different methodologies.
14. Looking at areas that people in the discipline haven't looked at before.
15. Adding to knowledge in a way that hasn't previously been done before (Phillips, 1992, cited in Phillips & Pugh, 1994, pp. 61-62).

ความเป็นต้นกำเนิดของความรู้หรือ ‘originality’ ทั้ง 15 ข้อดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ใช้ในการวินิจฉัยตัดสินการสอบวิทยานิพนธ์ อย่างไรก็ตามเพื่อความแน่ใจนักศึกษาจะต้องตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานของมหาวิทยาลัยของตนเองและถือเป็นหลักด้วย

ข้อเสนอแนะ

ประการแรก ในประเด็นนี้ผมคิดว่านักศึกษาจะต้องศึกษาข้อกำหนดของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ซึ่งผมมีข้อเสนอแนะเช่นเดียวกับปัญหาในประเด็นแรก

ประการที่สอง นักศึกษาควรจะได้ศึกษาโดยการสำรวจหรือทบทวนวรรณกรรมอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อที่จะค้นหาว่าเรื่องที่เราจะทำวิทยานิพนธ์นั้นจะไปซ้ำซ้อนกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วหรือไม่ หรือเราจะสามารถนำมาคิดต่อยอดให้เป็น Original ชิ้นใหม่ของเราเองขึ้นมาได้หรือไม่

ประการที่สาม บุคคลสำคัญอีกผู้หนึ่งที่จะให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้ก็คืออาจารย์พี่เลี้ยง (Supervisor) เพราะอาจารย์พี่เลี้ยงจะมีประสบการณ์และข้อมูลต่างๆจำนวนมาก ทั้งจากประสบการณ์ในการสอนการวิจัย การเขียนบทความทางวิชาการ การเป็นที่ปรึกษา และการเป็นพี่เลี้ยง การปรึกษากับอาจารย์พี่เลี้ยงจะช่วยให้เราประหยัดเวลาและสามารถทำงานของเราได้เร็วขึ้น

ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่ผมมักจะพบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของนักศึกษามีปัญหาใหญ่ๆอยู่ 2 ประการคือ

ประการแรก เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ทั้งนี้สังเกตเห็นได้จากผลงานที่ได้จัดทำและนำเสนอ มีเป็นจำนวนมากที่ทำอย่างลวกๆพอให้แล้วมือไปเท่านั้นมิได้พิถีพิถันและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อย่างเอาใจจริงเอาจัง

ประการที่สอง ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือข้อมูลที่นำมาใช้ในการเขียนนั้นจำกัดมากแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงในการค้นคว้าหาข้อมูลซึ่งโดยหลักแล้วจะต้องกระทำอย่างลึกซึ้งและเป็นสากล

สาเหตุของปัญหา

ผมคิดว่าปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้เกิดจากปัญหาใหญ่ๆอยู่ 2 ประการคือ

ประการแรก การขาดความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานและข้อกำหนดของการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอก รวมทั้งการมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัยไม่เพียงพอ

ประการที่สอง การขาดการค้นคว้าของนักศึกษาเอง ซึ่งทำอยู่ในวงแคบข้อมูลประมาณ 70-80 % เป็นข้อมูลจากเอกสารภาษาไทย จึงทำให้ความรู้ที่ได้นั้นยังอยู่ในวงจำกัด

หลักการแนวคิดทฤษฎี

ในบทความนี้ผมใคร่ขอเสนอแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่สำคัญสามประการ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาปริญญาเอกและผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณา (Curtin University of Technology, 2002a; จำเนียร จวงตระกูล, 2549) คือ

ประการแรก ข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Research Proposal หรือในกรณีข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกก็จะเรียกว่า Candidacy ซึ่งก็คือการทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อสอบเป็น Candidate ที่เรียกว่า Ph.D. Candidate หรือ Doctoral Candidate การออกแบบการวิจัยซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอโครงการวิจัยนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะถ้าหากออกแบบการวิจัยไม่ดีก็จะเป็นผลให้การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยไม่ดีไปด้วย ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ข้อเสนอโครงการวิจัยนั้นไม่ได้รับอนุมัติ ในกรณีที่จัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับจ้างทำการวิจัยเมื่อนำเสนอแล้วกรรมการจัดจ้างไม่อนุมัติ ผู้เสนอโครงการวิจัยก็จะไม่ได้งาน ในทำนองเดียวกันถ้าผู้จัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นนักศึกษาปริญญาเอกจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อสอบเป็น Ph.D. Candidate เมื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการวิทยานิพนธ์แล้ว คณะกรรมการไม่อนุมัติ นักศึกษาผู้นั้นก็จะสอบตก ซึ่งอาจจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง หรือสอบใหม่อีกครั้งหนึ่งเป็นต้น ข้อเสนอโครงการวิจัยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างน้อยที่สุด 2 ด้านคือ ด้านตัวผู้วิจัยกับด้านผู้อนุมัติ

ประการที่สอง ด้านตัวผู้วิจัย ผมคิดว่าข้อเสนอโครงการวิจัยนั้นมีความสำคัญต่อตัวผู้วิจัยมาก ซึ่งผมอยากจะแยกนำเสนอในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก ข้อเสนอโครงการวิจัยจะเป็นตัวตัดสินว่าผู้เสนอโครงการวิจัยนั้นจะได้รับอนุมัติให้ทำงานวิจัยหรือไม่ ถ้านำเสนอไม่ผ่านผู้เสนอรายอื่นก็จะได้งานไป

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่ป็นนักศึกษาปริญญาเอกถ้านำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยผ่านก็จะได้เป็น Candidate สามารถลงมือทำการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกต่อไปได้ แต่ถ้าไม่ผ่านก็ต้องแก้ไขต้องสอบใหม่หรือสอบตกไปเลย

ประเด็นที่สาม ในกรณีที่ข้อเสนอโครงการวิจัยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจัดจ้างให้ผู้เสนอดำเนินการวิจัยได้ ข้อเสนอโครงการวิจัยก็จะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างทำการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติตามทุกอย่าง เมื่อทำการวิจัยเสร็จแล้วกรรมการตรวจการจ้างก็จะ

ตรวจผลงานวิจัยโดยยึดถือข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นตัวตั้ง แล้วตัดสินว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสัญญาหรือไม่

ประเด็นที่สี่ ในกรณีที่ผู้เสนอโครงการวิจัยเป็นนักศึกษาปริญญาเอก เมื่อคณะกรรมการวิทยานิพนธ์อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้โดยสอบผ่านเป็น Ph.D. Candidate แล้ว ข้อเสนอโครงการวิจัย หรือ Candidacy นี้ก็จะกลายมาเป็นเอกสารสำคัญที่กรรมการวิทยานิพนธ์จะยึดถือไว้เป็นเอกสารหลักในการตรวจสอบความก้าวหน้า และในการสอบวิทยานิพนธ์ขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาว่าการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัยเป็นไปตามที่ได้เสนอไว้ใน Candidacy หรือไม่ ซึ่งก็คล้ายคลึงกันกับกรณีคณะกรรมการตรวจการจ้างซึ่งได้กล่าวมาแล้ว

ในแง่ของผู้วิจัยนั้น ข้อเสนอโครงการวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งก่อนการวิจัย ระหว่างการทำวิจัย และเมื่อทำวิจัยเสร็จสิ้นแล้วซึ่งผู้วิจัยจะต้องยึดถือข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยหรือแผนการวิจัย ซึ่งเราอาจจะเรียกว่าเป็น Road Map ของการวิจัย

ประการที่สาม ด้านผู้อนุมัติ ในส่วนของผู้อนุมัตินั้นถ้าเป็นกรณีจัดทำข้อเสนอเพื่อรับจ้างทำการวิจัยอาจจะได้แก่หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะเป็นผู้ว่าจ้างให้นักวิจัยทำการวิจัย ในกรณีที่เป็นการให้ทุนการศึกษาเพื่อทำการวิจัยผู้อนุมัติอาจจะเป็นหน่วยงานเจ้าของทุนหรือหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยซึ่งก็มีทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การอิสระ สมาคม หรือมูลนิธิต่างๆ ในกรณีที่เป็นักศึกษาปริญญาเอก ผู้อนุมัติก็คือคณะกรรมการวิทยานิพนธ์

ในส่วนของผู้อนุมัตินั้น ข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน ซึ่งผมขอแนะนำเสนอดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก ผู้อนุมัติจะศึกษาข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy อย่างละเอียด เพื่อพิจารณาว่าข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy นั้นเป็นไปตามข้อกำหนด หรือ TOR ที่ได้กำหนดไว้ครบถ้วนทุกประการหรือไม่ ข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy มีข้อมูลที่แสดงถึงความแข็งแกร่งวิชาการและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy นี้ได้แสดงให้เห็นจนเป็นที่แน่ใจว่าผู้เสนอโครงการวิจัยจะสามารถดำเนินการวิจัยตามที่ได้เสนอมาเป็นผลสำเร็จหรือไม่มากน้อยเพียงใด

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่คณะกรรมการได้อนุมัติข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy นั้นแล้ว คณะกรรมการก็จะนำมาเป็นตัวตั้งในการติดตามความก้าวหน้าของการวิจัยและการพิจารณาผลการวิจัยว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ในกรณีที่เป็นการรับจ้างทำวิจัยถ้าคณะกรรมการไม่อนุมัติก็ต้องนำกลับไปทำการแก้ไขหรือดำเนินการใหม่จนเป็นที่พอใจของคณะกรรมการและอนุมัติผลการวิจัยนั้น ในกรณีที่เป็นักศึกษาปริญญาเอก กรรมการก็จะนำเอา Candidacy เป็นตัวตั้งในการติดตามความก้าวหน้าและการสอบวิทยานิพนธ์เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปแล้วผู้สมัครจะใช้ข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy เป็นฐานในการพิจารณาว่าจะอนุมัติให้ทำการวิจัย หรือทำวิทยานิพนธ์ตามข้อเสนอหรือไม่เมื่ออนุมัติแล้วก็จะใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของงานและเมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นแล้วก็จะใช้เป็นฐานในการตรวจสอบว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติงานวิจัยนั้น

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นนี้ผมมีข้อเสนอแนะเช่นเดียวกับปัญหาในประเด็นแรกโดย ผมใคร่ขอเสนอแนะแนวทางห้าประการดังต่อไปนี้

ประการแรก มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่กำหนดรายละเอียด กระบวนการและขั้นตอน รวมตลอดถึงมาตรฐานหรือข้อกำหนดต่างๆในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐานตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างต้องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำเสนออธิบายและตอบข้อซักถามของกรรมการ ได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือหรือข้อกำหนดต่างๆเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนมาตรฐานโดยละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบครบกระบวนการ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐานตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างต้องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำเสนออธิบายและตอบข้อซักถามของกรรมการ ได้อย่างชัดเจน

ประการที่สาม นักศึกษาควรศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐานตลอดจนกระบวนการต่างๆ ของ การศึกษาในระดับปริญญาเอกรวมทั้งการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศประกอบด้วย

ประการที่สี่ เพื่อให้ได้แนวทางในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy ที่ถูกต้องเหมาะสมได้มาตรฐาน ผมขอแนะนำให้นักศึกษาปริญญาเอก ศึกษาข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของผู้ที่สอบผ่านไปแล้วในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างน้อย 10 เล่มก่อนลงมือเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ประการที่ห้า เพื่อให้ได้แนวทางในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยหรือ Candidacy ที่ถูกต้องเหมาะสมได้มาตรฐาน ผมขอแนะนำให้นักศึกษาปริญญาเอก ศึกษาบทความทางวิชาการหรือการวิจัยจากวารสารการวิจัย หรือ Journal ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างน้อย 10 เรื่องก่อนลงมือเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ปัญหาเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่มักจะพบเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมในการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของนักศึกษามีปัญหาใหญ่ๆอยู่ 3 ประการคือ

ประการแรก เป็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอแม้ว่าสไตล์การเขียนของแต่ละคนนั้นจะไม่เหมือนกัน โดยแต่ละคนก็จะมีลักษณะสไตล์การเขียนเป็นของตนเองซึ่งเราไม่สามารถที่จะไปบังคับให้ทุกคนเขียนโดยสไตล์เดียวกันได้ทั้งหมด แต่ไม่ว่าสไตล์การเขียนจะเป็นแบบใดก็ตาม การนำเสนอควรจะมีระบบระเบียบที่ทำให้ผู้อ่านสามารถมีความรู้ความเข้าใจตรงตามความประสงค์ของผู้เขียน การจัดหมวดหมู่และการเรียงลำดับเนื้อหาสาระจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ปัญหาที่พบมากที่สุดก็คือมีการจัดหมวดหมู่ที่สับสน ข้ามกันไปข้ามกันมา มีการซ้ำซ้อนกันไม่กลมกลืนกัน ไม่เป็นไปตามลำดับหรือ Sequence ที่ควรจะเป็น

ประการที่สอง เนื้อหาสาระของการทบทวนวรรณกรรมไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ส่วนใหญ่ที่พบจะมีลักษณะการเขียนบรรยายโดยนำเอาข้อความจากเอกสารต่างๆมาตัดต่อกัน ไม่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นและเชื่อมโยงวรรณกรรมนั้นๆกับงานวิจัยของตน

ประการที่สาม วรรณกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นต้นฉบับ บางรายประมาณ 70-80% เป็นการอ้างอิงต่อมาจากหลายทอดซึ่งในระดับปริญญาเอกไม่สามารถทำเช่นนี้ได้

สาเหตุของปัญหา

ประการแรก ผมคิดว่าปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานและข้อกำหนดของการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอก รวมทั้งการมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัยไม่เพียงพอ

ประการที่สอง การขาดการค้นคว้าของนักศึกษาเอง ซึ่งทำอยู่ในวงแคบข้อมูลประมาณ 70-80 % เป็นข้อมูลจากเอกสารภาษาไทย จึงทำให้ความรู้ที่ได้นั้นยังอยู่ในวงจำกัด

หลักการแนวคิดทฤษฎี

ในบทความนี้ผมใคร่ขอนำเสนอแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม ที่สำคัญสองประการ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาปริญญาเอกและผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณา คือ

ประการแรก เกี่ยวกับสาระสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมนั้นผมขอแนะนำแนวคิดที่ ประการเกี่ยวกับการเขียนการทบทวนวรรณกรรม ของ Silverman (2000) มานำเสนอไว้โดยย่อ ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรกคือ การเคารพเอกสารและวรรณกรรมนั้น หมายความว่าเราจะต้องให้ Credit แก่ผู้เขียนโดยทำการอ้างอิงทั้งในเนื้อหาและท้ายเล่ม ซึ่งจะต้องกระทำอย่างถูกต้องตามแบบ ที่กำหนด

สำหรับประเด็นที่สอง คือการมีจุดเน้นและวิพากษ์วิจารณ์ หมายความว่าเราจะต้อง กำหนดประเด็นสำคัญของเอกสารหรือวรรณกรรมนั้นให้ได้แล้วสรุปโดยย่อ จากนั้นเราจะต้อง แสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์โดยนำมาเชื่อมโยงกับงานวิจัยของเราว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกัน อย่างไร

ส่วนประเด็นที่สาม คือการหลีกเลี่ยงการบรรยายนั้น หมายถึงการนำเสนอจะต้อง กระชับได้ใจความในบางกรณีอาจจะใช้เพียงประโยคเดียว แต่เราจะต้องไปเน้นที่การวิพากษ์วิจารณ์ เอกสารหรือวรรณกรรมนั้นเป็นสำคัญ

สำหรับประเด็นสุดท้าย เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนบทที่ว่าด้วยการทบทวน เอกสารหรือวรรณกรรมหลังจากบทอื่นนั้น หมายความว่า การทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่ทำ มานั้นเราอาจจะทำโดยลักษณะที่เป็นการรวบรวมหรือร่างเอาไว้ก่อน เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงเขียนส่วนของการทบทวนเอกสารหรือวรรณกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเราจะต้องใช้ เอกสารและวรรณกรรมทั้งก่อนและหลังการวิจัย และในบางกรณีอาจจะมีเอกสารหรือวรรณกรรม ปรากฏขึ้นมาใหม่ในระหว่างที่เราทำการวิจัยอยู่นั้น เราก็จะสามารถเพิ่มเอกสารหรือวรรณกรรม ใหม่ๆเหล่านั้นเข้าไปในบททบทวนเอกสารหรือวรรณกรรมของเราได้สำหรับการเขียนการทบทวน วรรณกรรมในการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกนั้น ก็ให้ใช้ในจำนวนหรือ ปริมาณที่มากพอที่จะเป็นเหตุเป็นผลในความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องทำการวิจัยเรื่องนี้

ประการที่สอง เกี่ยวกับการใช้ต้นฉบับของวรรณกรรมที่จะนำมาทบทวนนั้น Philips and Pugh (1994) ระบุว่า การเขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกนั้นต่างจากระดับปริญญาโท เพราะใน ระดับปริญญาโทนักศึกษาสามารถใช้ข้อมูลทุติยภูมิในการอ้างอิงได้ แต่ในระดับปริญญาเอกนั้นไม่ สามารถทำเช่นนั้นได้ ซึ่งผมขอแนะนำข้อความดังกล่าวมานำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

The MPhil can be limited to the replication of research already published. It is also acceptable for secondary sources to be used.

This means that for an MPhil it is legitimate to quote some authority quoting somebody else, for example 'Francis gives several definitions

of originality (Philips and Pugh 1994)'. This would not be acceptable for a PhD thesis where the candidate for the degree would be expected to have read and evaluated Francis in the original publication (Philips & Pugh, 1994, p. 22).

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นนี้ผมใคร่ขอเสนอแนะแนวทางทบทวนการดังต่อไปนี้

ประการแรก มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่กำหนดรายละเอียด กระบวนการและขั้นตอน รวมถึงตลอดถึงมาตรฐานหรือข้อกำหนดต่างๆในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐาน ตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างถ่องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำนำเสนออธิบาย และตอบข้อซักถามของกรรมการ ได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือหรือข้อกำหนดต่างๆเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนมาตรฐาน โดยละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบครบกระบวนการ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐาน ตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างถ่องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำนำเสนออธิบาย และตอบข้อซักถามของกรรมการ ได้อย่างชัดเจน

ประการที่สาม นักศึกษาควรขยายแหล่งข้อมูลจากการใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ไปเป็นการใช้ภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้นอกจากจะทำให้เราสามารถเข้าถึงต้นฉบับของเอกสารที่จะนำมาทำการทบทวนวรรณกรรมได้แล้ว ยังจะทำให้เรามีความรู้กว้างขวางและมีความมั่นใจมากขึ้น

ประการที่สี่ เนื่องจากการเรียนในระดับปริญญาเอกเป็นการเรียนการวิจัย การทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเป็นการพิสูจน์ความสามารถทางการวิจัยของผู้เรียนว่าเมื่อจบปริญญาเอกแล้วสามารถออกไปดำเนินการทำการวิจัยได้ โดยเป็นที่ยอมรับของชุมชนวิชาการ (Philips & Pugh, 1994) มหาวิทยาลัยจึงควรเน้นการเรียนการสอนการวิจัยเป็นหลัก แทนที่จะไปเน้นการเรียนการสอนในวิชาต่างๆอย่างเช่นในปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ เพราะเมื่อไปเป็นนักวิจัยแล้วก็ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เท่าที่ผมสังเกตหลักสูตรปริญญาเอกในปัจจุบันมีการเรียนการสอนวิชาต่างๆหลายสิบวิชา แต่มีการเรียนการสอนการวิจัยเพียงเล็กน้อยคือมีเพียง 1 หรือ 2 วิชา คือประมาณ 6 หน่วยกิต บางมหาวิทยาลัยมีสอนเพียง 3 หน่วยกิตเท่านั้น

ประการที่ห้า เพื่อให้ได้แนวทางในการเขียนส่วนว่าด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมได้มาตรฐาน ผมขอแนะนำให้นักศึกษาปริญญาเอก ศึกษาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของผู้ที่จบการศึกษาไปแล้วในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างน้อย 10 เล่มก่อนลงมือเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ประการที่หก เพื่อให้ได้แนวทางในการเขียนส่วนว่าด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมได้มาตรฐาน ผมขอแนะนำให้นักศึกษาปริญาเอก ศึกษาบทความทางวิชาการหรือการวิจัยจากวารสารการวิจัย หรือ Journal ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างน้อย 10 เรื่องก่อนลงมือเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ปัญหาเกี่ยวกับการอ้างอิง

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่มักจะพบเกี่ยวกับการอ้างอิงในการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของนักศึกษามีปัญหาใหญ่ๆอยู่ 4 ประการคือ

ประการแรก การจัดทำอ้างอิงไม่เป็นไปตามมาตรฐาน มีการใช้ระบบการอ้างอิงหลายรูปแบบปะปนกัน ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ประการที่สอง การวางตำแหน่งของการอ้างอิงในเนื้อหาไม่ถูกต้องตามหลักการและไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอ้างอิง

ประการที่สาม การอ้างอิงในเนื้อหาไม่สอดคล้องกับการอ้างอิงท้ายเล่ม กล่าวคือ ในบางกรณีมีการอ้างอิงในเนื้อหาแต่ไม่ได้นำไปทำการอ้างอิงในท้ายเล่ม และในทำนองเดียวกัน มีการอ้างอิงท้ายเล่มและไม่มีการอ้างอิงในเนื้อหา

ประการที่สี่ การทำ Quotation ในการอ้างอิงในเนื้อหาไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ส่วนใหญ่ที่พบมักจะไม่มีการทำ Quotation ในการอ้างอิง

สาเหตุของปัญหา

ประการแรก ผมคิดว่าปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย รวมทั้งมาตรฐานและข้อกำหนดเกี่ยวกับการอ้างอิงในงานวิจัย

ประการที่สอง อีกปัญหาหนึ่งก็คือนักศึกษาขาดประสบการณ์ในการทำวิจัยเพราะปรากฏว่ามีจำนวนมากที่ผมพบว่าในการเรียนปริญญาโทนั้นนักศึกษาไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท

หลักการแนวคิดทฤษฎี

ในบทความนี้ผมใคร่ขอนำเสนอแนวคิดหรือหลักการในทางทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำอ้างอิงที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาปริญาเอกและผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาหกรประการคือ

ประการที่หนึ่ง แหล่งอ้างอิงหรือที่มาของข้อมูลจะต้องเป็นต้นฉบับหรือ Original การทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกโดยหลักแล้วจะต้องใช้เอกสารต้นฉบับเท่านั้น (Phillips & Pugh, 1994, p. 22) โดยจะไม่อนุญาตให้ใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิเลย

ประการที่สอง ระบบการอ้างอิงจะต้องใช้ระบบการอ้างอิงตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย ถ้ามหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดไว้ ให้ใช้ระบบการอ้างอิงที่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย เช่นระบบHarvard Referencing การอ้างอิงในเนื้อหาทำอย่างไร การอ้างอิงท้ายเล่มทำอย่างไร ต้องตรวจการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเล่มให้ตรงกัน ถ้ามีในเนื้อหาต้องมีท้ายเล่ม ถ้าไม่มีในเนื้อหาต้องไม่มีท้ายเล่ม

ประการที่สาม ความสำคัญของการอ้างอิง การอ้างอิงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิทยานิพนธ์ หากกรรมการตรวจพบการอ้างอิงไม่ถูกต้องหรือมีการคัดลอกข้อมูลมาโดยมิได้มีการอ้างอิงกรรมการอาจไม่ผ่านวิทยานิพนธ์นี้ให้ ดังนั้นในการนำเสนอวิทยานิพนธ์ขางมหาวิทยาลัย กำหนดให้มีการทำ “Declaration” ไว้เป็นหน้าแรกด้วย ในการทำวิจัยถ้าหากอ้างอิงไม่ถูกต้องหรือคัดลอกข้อมูลมาโดยไม่ได้อ้างอิงอาจถูกฟ้องร้องเรียกค่าลิขสิทธิ์ได้

ประการที่สี่ ความจำเป็นที่จะต้องมีการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อมูลแก่กรรมการหรือผู้อ่าน เพื่อให้กรรมการสามารถตรวจเช็คที่มาของข้อมูลได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่งานวิจัย เพื่อให้ผู้อ่านสามารถไปค้นคว้าเพิ่มเติมได้ เป็นการคารวะหรือบูชาครูหรือให้เกียรติแก่ผู้เขียน เพื่อส่งเสริมและยอมรับในสิทธิทางปัญญา เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายลิขสิทธิ์และไม่ให้ถูกฟ้องร้องเรียกค่าลิขสิทธิ์

ประการที่ห้า Software ที่ใช้ในการทำ Reference ปัจจุบันมี Software เป็นภาษาอังกฤษคือ End Note ช่วยทำ Reference สำหรับการวิจัยที่ทำเป็นภาษาอังกฤษ เป็น Software ที่ใช้ง่ายสะดวก ในการทำ Reference กรณีที่ใช้ Reference มากๆ Software นี้จะช่วยได้มากซึ่งโดยทั่วไปแล้ว วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกจะใช้อ้างอิงประมาณ 300-400 รายการ

ประการที่หก การอ้างอิง เป็นส่วนสำคัญมาก การอ้างอิงมีผลทำให้วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยผ่านหรือไม่ผ่าน หากอ้างอิงไม่ถูกต้องหรือคัดลอกข้อมูลโดยมิที่มีการอ้างอิงอาจถูกฟ้องร้องเรียกค่าลิขสิทธิ์ ดังนั้นการอ้างอิงจะต้องทำให้ถูกต้อง มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จึงมีนโยบายหรือข้อกำหนด เกี่ยวกับการอ้างอิงซึ่งถือเป็นเรื่องใหญ่มากถ้ามีการอ้างอิงที่ไม่ถูกต้องก็ให้ปรับเป็นสอบตก หรือให้พักการเรียน หรือไล่ออก ดังตัวอย่างนโยบายเกี่ยวกับการอ้างอิงในกล่องที่ 1 ดังต่อไปนี้

กล่องที่ 1: ตัวอย่างนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการประพฤติผิดทางวิชาการ เกี่ยวกับการอ้างอิง

Policy on Student Academic Malpractice - Graduate School of Business

In recent years, there has been an increase in student plagiarism and other practices not consistent with academic ethics. Students are encouraged to examine the following definitions of undesirable conduct and to discuss them with the staff:

Collusion occurs when two or more individuals combine their efforts in order to deceive the tutor as to who is responsible for a particular piece of work.

Cooperation may be permitted by a tutor in certain circumstances, where a joint study effort, class presentation or group projects forms an appropriate part of the overall assessment.

Plagiarism occurs when students use the ideas word sequences, diagrams and other forms of work established prior to the particular student's submission, without acknowledge the source of the work used. This will include work done by other students on previous occasions

The attention of all students is drawn to the following Graduate School of Business (GSB) policy in relation to malpractice:

- Where staff members detect malpractice, a failing grade (F:00) will normally be awarded for the unit.
- Staff should advise the Director of the GSB of the incident, in writing. Possible action leading to the suspension or expulsion of the student concerned from the course and the University, may result.

To avoid plagiarism, students should be meticulous in referencing all "sources of inspiration". The accepted referencing system within the GSB and the Curtin Business School is the Harvard Referencing System and students should familiarize themselves thoroughly with the required format. In this connection, students are referred to the "Guide to Essay Presentation" produced by the School of Social Sciences (Print No. BS 193-3-87) and sold by the Curtin Bookshop for a nominal charge.

ที่มา: Curtin University of Technology, 2002b

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นนี้ผมใคร่ขอเสนอแนะแนวทางที่ประการดังต่อไปนี้

ประการแรก มหาวิทยาลัยควรจะได้จัดทำคู่มือหรือข้อกำหนดต่างๆเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการอ้างอิงที่เป็นของมหาวิทยาลัย หรือระบุว่าจะให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงระบบใดโดยนำเสนออย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบครบกระบวนการ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาก็จะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับข้อกำหนดและมาตรฐานตลอดจนกระบวนการต่างๆ อย่างถ่องแท้และมีความมั่นใจเพื่อเป็นฐานในการจัดทำนำเสนออธิบายและตอบข้อซักถามของกรรมการได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประพฤติผิดในการอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ประกาศให้เป็นที่ยอมรับทราบกันอย่างชัดเจนและทั่วถึง เพื่อให้นักศึกษาได้

ตระหนักถึงความสำคัญ และควรจะได้มีการดำเนินการอย่างเข้มงวดกวดขันในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างสาสมแก่ความผิดด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เป็นที่เยี่ยงอย่างต่อไป

ประการที่สาม นักศึกษาจะต้องตรวจสอบการอ้างอิงอย่างรอบคอบเพื่อความถูกต้องโดยไม่มีข้อผิดพลาด การอ้างอิงจะต้องถือว่าเป็น Zero Mistake คือจะต้องมีความถูกต้อง 100%

ประการที่สี่ ถ้าเป็นไปได้ควรจะใช้ Software Computer เข้ามาช่วยในการจัดทำ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความถูกต้องและมีความสมบูรณ์มากขึ้นเพราะตามปกติแล้วการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกจะมีรายการอ้างอิงประมาณ 300-400 รายการ

ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัย

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่มักพบเกี่ยวกับการกำหนดปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัยในการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของนักศึกษามีปัญหาใหญ่ๆ 2 ประการ คือ

ประการแรก ไม่มีการกำหนดปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัยซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

ประการที่สอง ไม่ได้อธิบายปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัยว่าคืออะไรและเพราะเหตุใดจึงเลือกใช้กระบวนทัศน์นั้นๆ ในการวิจัยของตน

สาเหตุของปัญหา

สาเหตุที่สำคัญที่เป็นรากฐานของปัญหานี้ผมคิดว่ามีอยู่สองประการคือ

ประการแรก นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจรวมทั้งขาดทักษะการวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้กันมากในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

ประการที่สอง มหาวิทยาลัยในประเทศไทยส่วนใหญ่ที่สอนระดับปริญญาเอกเน้นที่การสอนเนื้อหาความรู้ทางวิชาการในสาขาที่เรียนมากกว่าการวิจัยซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเรียนระดับปริญญาเอก

หลักการแนวคิดทฤษฎี

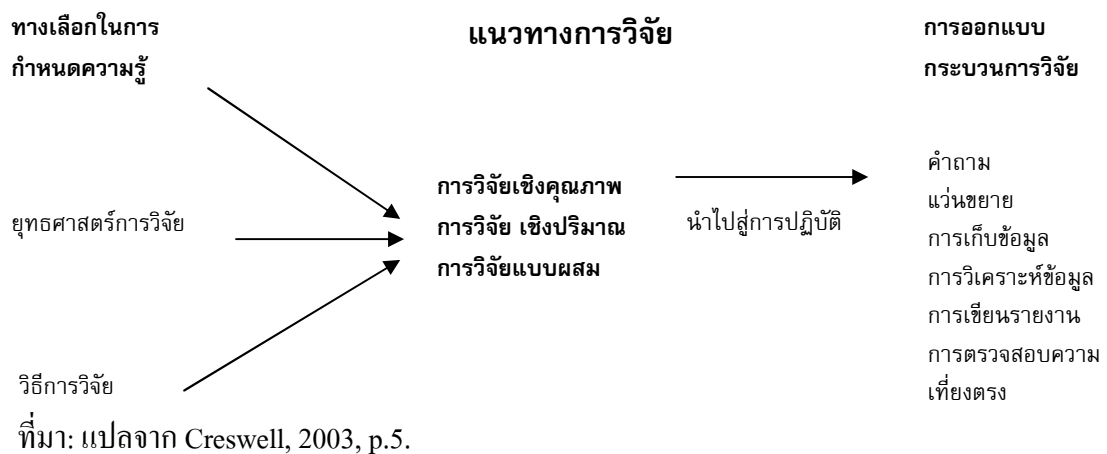
เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสามารถกำหนดปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัยในการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผมจะขอแนะนำหลักการสำคัญแปดประการดังต่อไปนี้

ประการแรก ถ้าเราจะแบ่งแนวทางการวิจัยออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆเราก็สามารถแบ่งได้เป็น 3 แนวทางคือ (1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research); (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative

Research); และ (3) การวิจัยแบบผสม (Mixed Method) (Creswell, 2003) ซึ่งการวิจัยในแต่ละแนวทางนั้นอาศัยปรัชญาหรือกระบวนทัศน์ที่เป็นเครื่องมือนำทางการวิจัยที่แตกต่างกัน (Maykut & Morehouse, 1994)

ประการที่สอง การพิจารณาความแตกต่างของการวิจัยทั้งสามแนวทางนี้สามารถพิจารณาได้จากส่วนประกอบสำคัญสามส่วนคือ (1) ข้อสมมุติฐานทางปรัชญาเกี่ยวกับการกำหนดว่าอะไรคือความรู้ (Philosophical assumptions about what constitutes knowledge); (2) กระบวนการโดยทั่วไปที่ใช้ในการวิจัยซึ่งเรียกว่ายุทธศาสตร์การวิจัย (Strategies of inquiry); และ (3) กระบวนการโดยละเอียดที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานซึ่งเรียกว่าวิธีการวิจัย (Methods) (Creswell, 2003) ซึ่งก็สามารถแสดงเป็นภาพได้ดังภาพแสดงที่ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพแสดงที่ 1: ส่วนประกอบสำคัญของการวิจัย

ประการที่สาม เราจะเห็นได้ว่าวิธีการกำหนดความรู้หรือ Knowledge Claim เป็นตัวกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยหรือ Research Strategy และยุทธศาสตร์การวิจัยจะเป็นตัวกำหนดว่าเราจะใช้วิธีการวิจัยหรือ Method ใดในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงาน ดังนั้นในการทำวิจัยเราจะต้องทำความเข้าใจถึงปรัชญา (Philosophy) หรือกระบวนทัศน์ (Paradigm) หรือมุมมองทางทฤษฎี (Theoretical Perspective) ในการที่จะกำหนดความรู้ (Knowledge Claim) ในการวิจัยเสียก่อนซึ่งทางเลือกในการกำหนดความรู้นั้นมีหลายทางเลือกซึ่งเราจะต้องเลือกใช้ให้สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นในการทำวิจัยนั้นเราสามารถแบ่งออกเป็นสามส่วนสำคัญได้ 3 ส่วน กล่าวคือ (1) ปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัย (Philosophical Assumptions or Research Paradigm); (2) ยุทธศาสตร์การวิจัย (Research Strategy); (3) วิธีการวิจัย (Research Method) ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นเราจะต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทั้ง 3 ส่วน การวิจัยนั้นจึงจะสมบูรณ์ในตัวเอง

ประการที่สี่ ในทางการวิจัยนั้นกระบวนทัศน์หมายถึง

...a set of basic beliefs (or metaphysics) that deals with ultimates or first principles. It represents a worldview that defines, for its holder, the nature of the 'world,' the individual's place in it and the range of possible relationships to that world and its parts, as, for example, cosmologies and theologies do (Guba & Lincoln 1994, p. 107).

ประการที่ห้า จากความหมายของกระบวนทัศน์ดังกล่าวข้างต้นผมอยากจะนำเอาคำอธิบายของ Guba and Lincoln (1989) มาอธิบายเพิ่มเติม เขามองว่ากระบวนทัศน์นั้นเป็นชุดของความเชื่อพื้นฐาน เป็นชุดของข้อสรุป ที่เรายินดีจะดำเนินการ โดยถือเป็นพื้นฐาน โดยถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางดำเนินกิจกรรมต่างๆของเรา กระบวนทัศน์จึงเป็นระบบความเชื่อพื้นฐานซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่ก็เป็นตัวแทนจุดยืนพื้นฐานที่สำคัญที่สุดที่เรายินดีจะดำเนินการ (Guba & Lincoln, 1989)

ประการที่หก เกี่ยวกับกระบวนทัศน์นี้ Guba (1990) เสนอว่า เราสามารถพิจารณากำหนดลักษณะของกระบวนทัศน์ได้โดยดูจากการตอบคำถามพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ลักษณะการกำหนดความจริงหรือความรู้ (Ontological); (2) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล (Epistemological); และ (3) ระเบียบวิธีการวิจัย (Methodological) การตั้งประเด็นคำถามดังกล่าวนี้ดูได้จากกล่องที่ 3 ดังต่อไปนี้

กล่องที่ 3: การกำหนดกรอบการวิจัยภายใต้ปรัชญา

Areas of Philosophy and Research	Questions
Philosophy	Is life a potentiality or an actuality?
Ontology raises questions about the nature of reality.	What is the nature of the world? What is real? What counts as evidence?
Epistemology is interested in the origins and nature of knowing and the construction of knowledge.	What is relationship between the knower and the known? What role do values play in understanding knowledge?
Methodology governs the process and techniques that are legitimate to use.	Are causal links between bits of information possible?

Teleology is generally concerned with questions of purpose.	Is the purpose to understand or test?
---	---------------------------------------

ที่มา: ดัดแปลงจาก Maykut and Morehouse 1994, p. 4.

ประการที่เจ็ด ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีปรัชญาหรือกระบวนทัศน์ที่สำคัญที่ใช้คือ กระบวนทัศน์แบบ Constructivism ซึ่ง Guba (1990) ได้สรุประบบความเชื่อพื้นฐานของกระบวนทัศน์ Constructivism ดังปรากฏในกล่องที่ 4 ดังต่อไปนี้

กล่องที่ 4: ระบบความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยแบบ Constructivism

Ontology	Relativist- realities exist in the form of multiple mental constructions, socially and experientially based, local and specific, dependent for their form and content on the persons who hold them.
Epistemology	Subjectivist- 'inquirer and inquired into' are fused into a single (monistic) entity. Findings are literally the creation of the process of interaction between the two.
Methodology	Hermeneutic, dialectic- individual constructions are elicited and refined hermeneutically, and compared and contrasted dialectically, with the aim of generating one (or a few) constructions on which there is substantial consensus.

ที่มา: Guba 1990, p. 27.

ประการที่แปด เนื่องจากปรัชญาหรือกระบวนทัศน์ เป็นตัวกำหนดว่าเราจะใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยแบบใดจึงจะเหมาะสมกับการวิจัยนั้น และในขณะเดียวกันยุทธศาสตร์การวิจัยก็จะเป็นตัวกำหนดวิธีการวิจัยที่ถูกต้องเหมาะสมกับการวิจัยนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวเราจึงต้องเชื่อมโยงส่วนสำคัญของการวิจัยทั้ง 3 ส่วนนี้เข้าด้วยกันให้ได้

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นนี้ผมใคร่ขอเสนอแนะแนวทางหกประการดังต่อไปนี้

ประการแรก ควรจะได้มีการปรับสัดส่วนการเรียนการสอน Course Work ของหลักสูตรปริญญาเอกเสียใหม่โดยหันมาเน้นที่การวิจัยเป็นหลักเพราะผลลัพธ์สุดท้ายของการเรียนปริญญาเอกคือวิทยานิพนธ์ แม้ว่าจะเรียน Course Work ได้คะแนนดีแค่ไหนแม้จะได้เกรด เอ รวดหมดทุกตัวแต่ทำวิทยานิพนธ์ไม่สำเร็จก็ไม่จบปริญญาเอกการเรียน Course Work จึงต้องเรียนเพื่อฝึกทำวิจัยเป็นหลัก

ประการที่สอง เนื่องจากการศึกษาในระดับปริญญาเอกเป็นการศึกษาเพื่อสร้างนักวิจัยมืออาชีพเพื่อที่จะได้ออกไปเป็นผู้สร้างความรู้หรือทฤษฎีต่างๆที่ยังไม่เคยมีผู้ค้นพบมาก่อนการศึกษาในระดับปริญญาเอกจึงถือได้ว่าเป็นการศึกษาคำวิจัยโดยแท้ ดังนั้นในการเรียนการสอน Course Work จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมาศึกษาวิธีการวิจัยในเรื่องนั้นๆแทนที่จะเป็นการศึกษาเนื้อหาของวิชานั้นๆอย่างที่เป็นอยู่

ประการที่สาม เนื่องจากโดยหลักการแล้วการเรียน Course Work เป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถทำการวิจัยเพื่อสามารถทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกได้ทุกวิชาที่เรียนใน Course Work จึงจำเป็นต้องเรียนในเรื่องการวิจัยงานต่างๆที่มอบหมายควรจะต้องเป็นงานวิจัย เช่น การฝึกเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การวิพากษ์ วิจารณ์ งานวิจัยของผู้อื่น เป็นต้น

ประการที่สี่ ในกรณีที่เป็นหลักสูตรปริญญาเอกที่ไม่มีการเรียน Course Work การคัดเลือกผู้เข้าเรียนจะต้องทำอย่างพิถีพิถัน โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาอย่างเพียงพอ ผลการวิจัยที่ผ่านมาเป็นงานที่เป็นที่ยอมรับ และมีศักยภาพที่จะทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกได้ โดยจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษจะต้องมีความสามารถสูงเพื่อที่จะให้สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างกว้างขวาง

ประการที่ห้า เนื่องจากการเรียนระดับปริญญาเอก เป็นการเรียนปรัชญา (Philosophy) ในกรณีที่มีการเรียน Course Work ควรจะต้องกำหนดบังคับให้ให้เรียนวิชาปรัชญา เพราะวิชาปรัชญาเป็นฐานของการแสวงหาความรู้ และเป็นฐานของการวิจัย

ประการที่หก ในการแต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยงนั้นควรที่จะเน้นหนักที่ผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาเป็นหลัก โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาเชิงคุณภาพ เพราะการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเป็นการทำเพื่อสร้างความรู้ใหม่ ซึ่งต้องใช้การทำวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก

ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงความแกร่งทางวิชาการของงานวิจัย

ปัญหาที่พบ

ประการแรก ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ปรากฏว่านักศึกษาไม่ได้แสดงความมั่นใจให้กับผู้อ่าน ข้อเสนอโครงการวิจัย ว่างานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่จะทำนี้มีความแกร่งทางด้านวิชาการเพียงใด และจะมีวิธีการแสดงความแกร่งทางวิชาการอย่างไรบ้าง

ประการที่สอง อีกประการหนึ่งที่มีมักจะพบก็คือนักศึกษามักรายที่กล่าวถึงเรื่องนี้ มักจะมีความสับสนในเรื่องของมาตรฐานความแกร่งทางวิชาการ มีการตีความหมายของมาตรฐานที่ไม่ชัดเจน เช่นเรื่อง Triangulation เป็นต้น

สาเหตุของปัญหา

ประการแรก ผมคิดว่าสาเหตุของปัญหาที่สำคัญก็คือ นักศึกษามีความรู้ไม่เพียงพอในเรื่องของการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งไม่เหมือนการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ตัวเลขในการอธิบายและพิสูจน์ได้ทางคณิตศาสตร์ อาศัยตัวเลขตามสูตรเป็นการแสดงความแกร่งหรือความเชื่อมั่น ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นใช้การอธิบายด้วยตัวหนังสือเป็นหลัก การแสดงความแกร่งทางวิชาการจึงแตกต่างไปจากการวิจัยเชิงปริมาณ

ประการที่สอง ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ นักศึกษาขาดพื้นฐานทางการวิจัย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วในการเรียน Course Work ส่วนใหญ่เท่าที่พบในหลักสูตรจะเรียนการวิจัยเพียง 3-6 หน่วยกิตเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นการเพียงพอ เมื่อการเรียนเน้นหนักไปที่เนื้อหาวิชาแทนที่จะมาเน้นหนักการวิจัย ทำให้นักศึกษาพุ่งความสนใจมาที่การเรียนเนื้อหาในหลักสูตรซึ่งอันที่จริงแล้วไม่มีความจำเป็นต้องเรียนในหลักสูตรหรือ Course Work เลยก็ได้เพราะเป็นหน้าที่ของนักวิจัยเองที่จะต้องไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่จะทำวิจัยด้วยตนเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ความสนใจจึงไปอยู่ที่ Course Work แทนที่จะมาสนใจในเรื่องการวิจัย

หลักการแนวคิดทฤษฎี

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพยังไม่เป็นที่รับรู้หรือยอมรับกันอย่างกว้างขวางและเนื่องจากในประเทศไทยนั้นเน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักเพื่อนำเอาความรู้ที่ต่างประเทศคิดค้นไว้มาทดสอบ แทนที่จะมาทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างความรู้ของไทยเราเอง คนไทยส่วนใหญ่จึงไม่คุ้นเคยกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และมักจะมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ และมีความเชื่อว่าการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเนื่องจากไม่สามารถแสดงตัวเลขได้จึงไม่เชื่อถืองานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกซึ่งส่วนใหญ่แล้วต้องทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เขียนข้อเสนอโครงการวิจัยจึงจำเป็นต้องระบุไว้ในข้อเสนอโครงการวิจัยว่าจะทำให้งานวิจัยนี้มีความแกร่งทางวิชาการด้วยวิธีการใดบ้าง

โดยหลักการแล้วความแกร่งทางวิชาการของงานวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นที่ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness) ซึ่งเกณฑ์การสร้างความน่าเชื่อถือนั้นมีผู้นำเสนอไว้มากมาย เช่นในผลงานของ Strauss and Corbin (1990); Marshall and Rossman (1999); Lincoln and Guba (1985); Denzin and Lincoln (2000); Guba and Lincoln (1989) ซึ่งพอสรุปได้ว่าความน่าเชื่อถือนั้นจะปรากฏออกมาในรูปแบบต่างๆ 4 รูปแบบด้วยกันคือ (1) ความเชื่อถือได้ (Credibility); (2) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability); (3) ความเชื่อมั่นได้ (Dependability); และ (4) ความสามารถในการยืนยันได้ (Confirmability) ของงานวิจัยเชิงคุณภาพ

สำหรับวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือนั้น ก็มีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งสามารถศึกษาได้จากผลงานของนักวิชาการที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งผลงานของ Halpern (1982 cited in Lincoln & Guba,

1985); Whiteley and Whiteley (2005); Whiteley and McCabe (2001); Patton (1990); Whiteley (2002); Smith (1990a); Smith (2000) เป็นต้น ซึ่งวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือดังกล่าวนี้มีหลายวิธี แต่ที่ผมขอแนะนำและขอเสนอแนะมี 4 วิธีที่สำคัญคือ (1) การสร้างระบบตรวจสอบการดำเนินงานของผู้วิจัย (Audit Trail); (2) การศึกษาเพื่อสร้างความคุ้นเคย (Familiarization Study); (3) การตรวจสอบข้อมูลจากหลายทิศทาง (Triangulation); และ (4) การสะท้อนความเป็นจริงจากผู้ให้ข้อมูลอย่างแท้จริง (Authenticity)

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นปัญหานี้ผมมีข้อเสนอแนะ 3 ประการ คือ

ประการแรก นักศึกษาควรจะได้ศึกษาถึงเรื่องความน่าเชื่อถือของงานวิจัยและวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่งานวิจัยเชิงคุณภาพให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งอาจจะศึกษาจากผลงานของนักวิชาการต่างๆที่ผมได้นำเสนอไว้ข้างต้น แล้วนำมาพิจารณาว่าจะใช้เกณฑ์การสร้างความน่าเชื่อถืออย่างไรจึงจะเหมาะสมกับงานวิจัยของเรา และเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าวเราน่าจะใช้เกณฑ์ความน่าเชื่อถืออย่างไรจึงจะสอดคล้องกับงานวิจัยของเรา และจะเลือกใช้วิธีการสร้างความน่าเชื่อถืออย่างไรจึงจะสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่เราเลือกใช้

ประการที่สอง ในการแต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยงหรือการเลือกอาจารย์พี่เลี้ยง ควรจะเลือกบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญโดยเป็นผู้ที่ศึกษามาทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ และมีประสบการณ์ในการทำการวิจัยเชิงคุณภาพมาก่อน เพื่อที่จะให้สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาผู้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกได้

ประการที่สาม ในการเรียน Course Work นั้นสมควรจะเพิ่มวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าไปเพื่อให้ นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งถึงปรัชญาแนวคิดทฤษฎี และระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตลอดจนได้มีโอกาสดูเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือได้ทดลองปฏิบัติงานการวิจัยเชิงคุณภาพ ในบางมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีการเรียนวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพมากถึง 25 หน่วยกิต

ปัญหาเกี่ยวกับการนำเสนอประเด็นจริยธรรมในการวิจัย

ปัญหาที่พบ

ประการแรก เท่าที่ผ่านมามีพบว่ามีเกือบทั้งหมดของข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกไม่ได้กล่าวถึงประเด็นจริยธรรมในการทำวิจัยเลย

ประการที่สอง สำหรับบางรายซึ่งมีจำนวนน้อยที่กล่าวถึงประเด็นจริยธรรมนั้น ก็ไม่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าจะจัดการประเด็นจริยธรรมอย่างไรในข้อเสนอโครงการวิจัยหรือกระบวนการในการทำวิจัยของตน

สาเหตุของปัญหา

ประการแรก ผมคิดว่านักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญ
ของจริยธรรมในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประการที่สอง นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของผู้ให้ข้อมูลและวิธีการที่จะ
ให้ความคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลจากอันตรายหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้ข้อมูล

หลักการแนวคิดทฤษฎี

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยที่จะต้องเจาะลึกลงไปถึงแก่นแท้ของปัญหาเพื่อ
ค้นหาความรู้ ต่างๆซึ่งการค้นหาความรู้ นั้นจะต้องค้นหาจากหลายแหล่ง แต่แหล่งความรู้ที่สำคัญ
ที่สุดก็คือการค้นหาความรู้จากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเราจะถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูล
ความรู้ วิธีการเก็บข้อมูลจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นหลักซึ่งในแต่ละคน
จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการสัมภาษณ์ประมาณ 2 ชั่วโมง ข้อมูลที่ได้มาบางอย่างเป็นความลับเป็น
ข้อมูลที่เป็นทั้งทางบวกและทางลบซึ่งถ้าหากเปิดเผยแหล่งผู้ให้ข้อมูลไปแล้วอาจเป็นอันตรายต่อ
ผู้ให้ข้อมูลได้ การคุ้มครองแหล่งข้อมูลจึงเป็นประเด็นจริยธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของการวิจัยเชิง
คุณภาพ ดังนั้นในการเขียนข้อเสนอโครงการ หรือการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพจึงจำเป็นต้องมี
ข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องจริยธรรมคุณธรรมอยู่ด้วยเสมอ

เกี่ยวกับประเด็นปัญหาริยธรรมนี้นักศึกษาควรที่จะศึกษาจากผลงานของนักวิชาการต่างๆ
เช่น Marshall and Rossman (1999); Carroll (1993); Hitchcock and Hughes (1995); Berg (1998);
Christians (2000); Whiteley (2002), Smith (1990b); House (1990); Punch (1998) ซึ่งประเด็น
จริยธรรมที่สำคัญพอสรุปได้ดังต่อไปนี้ (1) การแจ้งให้ความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล (Inform
Consent); (2) การละเว้นไม่ใช้วิธีการหลอกลวงผู้ให้ข้อมูล (Deception); (3) ความเป็นส่วนตัวและ
การเก็บรักษาความลับ (Privacy and Confidentiality); (4) ความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
(Accuracy); และ (5) การให้สิ่งแลกเปลี่ยนตอบแทนผู้ให้ข้อมูลซึ่งประเด็นเหล่านี้ถือว่าเป็น
จรรยาบรรณของนักวิจัย (Codes of Ethics) ซึ่งจะต้องยึดถือ โดยเคร่งครัด ในข้อกำหนดดังกล่าวจะมี
ข้อพึงปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติ ดังนั้นในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย หรือข้อเสนอโครงการเพื่อ
ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก นักศึกษาจะต้องระบุประเด็นจรรยาบรรณหรือจริยธรรมไว้ด้วยพร้อมทั้ง
ต้องนำเสนอว่าในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตนนั้นจะใช้วิธีดำเนินการอย่างไรเพื่อให้
เป็นไปตามหลักจริยธรรมต่างๆซึ่งจะต้องเขียนไว้อย่างชัดเจน เช่น จะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยผู้
ให้ข้อมูลยินยอมให้ข้อมูลแสดงว่าให้ข้อมูลโดยความสมัครใจโดยลงชื่อในแบบฟอร์มสมัครใจให้
ข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน หรือจะไม่มีวิธีการใช้การหลอกลวงใดๆเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นอันขาดหรือระบุ
ว่าการสัมภาษณ์จะดำเนินการส่วนตัวและจะเก็บไว้เป็นความลับสุดยอดโดยไม่เขียนหรือระบุชื่อ
ผู้ให้ข้อมูล หรือทำด้วยวิธีการใดที่จะทำให้ผู้ไม่รู้ว่ามีผู้ใดเป็นผู้ให้ข้อมูลเป็นต้น ส่วนประเด็นความ

ถูกต้องนั้นก็จะต้องระบุว่าจะมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลว่าเป็นจริงตามที่ผู้ให้ข้อมูลให้มาอย่างไร สำหรับการให้สิ่งแลกเปลี่ยนกับผู้ให้ข้อมูลในการให้ข้อมูลก็จะต้องระบุว่าสามารถทำได้หรือไม่ตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการหรือระเบียบข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัย และถ้าทำได้จะอย่างไรเป็นต้น ในบางประเทศกำหนดให้การทำวิจัยในบางเรื่องจำเป็นต้องขออนุญาตหรือต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมของทางราชการก่อนจึงจะสามารถทำได้ (Berg, 1998)

ข้อเสนอแนะ

ประเด็นปัญหานี้คล้ายกับประเด็นปัญหาเรื่องประเด็นความแกร่งทางวิชาการและประเด็นอื่นๆซึ่งผมมีข้อเสนอแนะ 4 ประการคือ

ประการแรก ให้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆที่ผมได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องศึกษาระเบียบข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัยและคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ของทางมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน

ประการที่สอง นักศึกษาควรจะได้ศึกษาจรรยาบรรณหรือจริยธรรมที่กำหนดไว้โดยทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ประการที่สาม นักศึกษาควรจะได้ศึกษาจรรยาบรรณนักวิจัยของสมาคมวิชาชีพต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เช่น จรรยาบรรณของสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย และ Standard on Ethics and Integrity, Academy of Human Resource Development (1999) เป็นต้น

ประการที่สี่ เพื่อป้องกันปัญหาทางด้านจริยธรรมผมขอเสนอให้ทางราชการเอาใจริงเอาจังในเรื่องนี้ โดยกำหนดข้อกำหนดที่ชัดเจนโดยกำหนดให้การทำวิจัยในบางเรื่องที่จะเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินหรือที่อาจจะล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการที่ทางราชการแต่งตั้งขึ้น ซึ่งอาจจะมอบหมายให้คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องนี้ก็ได้

ปัญหาเกี่ยวกับทักษะทางการเขียน

ปัญหาที่พบ

ปัญหาเท่าที่พบในเรื่องนี้มีอยู่ 6 ปัญหาใหญ่ๆคือ

ประการแรก การใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง การศึกษาในระดับปริญญาเอกถือว่าเป็นการศึกษาในระดับสูงสุด และการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกก็ถือว่าเป็นแบบอย่างที่สำคัญในการทำวิจัย การใช้ภาษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้เขียนจะต้องเขียนให้ถูกต้องตามหลัก

ไวยากรณ์ไทยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี เท่าที่พบมีการใช้ภาษาไม่ถูกต้องเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะต้องแก้ไขปรับปรุง

ประการที่สอง ภาษาที่ใช้ในการเขียนมีลักษณะเป็นภาษาพูด ไม่มีความสละสลวย ไม่มีความชัดเจนเป็นธรรมชาติที่ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจได้ง่าย

ประการที่สาม มีการสะกดคำผิดเป็นจำนวนมากซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดทักษะทางด้านภาษาไทยของนักศึกษา หรือขาดความเอาใจใส่ในเรื่องของความละเอียดละออซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของงานวิจัย

ประการที่สี่ การใช้ภาษาอังกฤษไม่ถูกต้อง การถอดความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยไม่ตรงความหมาย และไม่ได้มีการอธิบายเพื่อทำให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจตรงตามความหมายของผู้เป็นเจ้าของงานเขียนที่เป็นภาษาอังกฤษนั้น

ประการที่ห้า การจัดหมวดหมู่หรือการเรียงลำดับขั้นตอนการนำเสนอ ไม่ราบรื่นก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้อ่าน มีการข้ามหรือกระโดดไปมา ทำให้เกิดความสับสน

ประการที่หก การเขียนข้อเสนอโครงการไม่เป็นไปตามรูปแบบที่ควรจะเป็น ซึ่งถ้าในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยกำหนดรูปแบบไว้จำเป็นจะต้องใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้ก็จำเป็นจะต้องมีข้อมูลครบถ้วนตามแบบของข้อเสนอโครงการวิจัยทั่วไป

สาเหตุของปัญหา

สาเหตุที่สำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผมคิดว่ามีอยู่ 5 ประการคือ

ประการแรก นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีปรัชญาหรือกระบวนทัศน์ และระเบียบวิธีการวิจัยที่แตกต่างจากการวิจัยแบบอื่นซึ่งต้องใช้ทักษะการเขียนเป็นอย่างมาก จึงไม่ได้ใส่ใจการฝึกทักษะเท่าที่ควร

ประการที่สอง นักศึกษาขาดพื้นฐานความรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักไวยากรณ์ไทย จึงทำให้ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง

ประการที่สาม นักศึกษาขาดประสบการณ์ในการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนงานวิจัย ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากการเขียนบทความหรือเขียนตำราโดยทั่วไป

ประการที่สี่ เนื่องจากนักศึกษาไม่ได้ศึกษารูปแบบวิธีการเขียนงานวิจัยอย่างกว้างขวางเพียงพอ สังเกตได้จากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งมีอยู่จำกัดมาก

ประการที่ห้า นักศึกษาขาดการฝึกฝนและการพัฒนาทักษะการเขียนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องทำด้วยตนเองไม่สามารถให้ผู้อื่นกระทำแทนได้ การฝึกทักษะการเขียนด้วยตนเองจึงเป็นหัวใจในการเรียนปริญญาเอก

หลักการแนวคิดทฤษฎี

ผมคิดว่าการเรียนปริญญาเอกนั้น มีกิจกรรมหลักที่สำคัญอยู่ 5 อย่าง คือ (1) การอ่าน อ่าน อ่าน และอ่าน (2) การคิด คิด คิด คิด และคิด (3) การเขียน เขียน เขียน เขียน และเขียน (4) การนำเสนอ นำเสนอ นำเสนอ นำเสนอ และนำเสนอ (5) การวิพากษ์วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ และ วิพากษ์วิจารณ์ และในบรรดากิจกรรมทั้งห้าประการนี้ผมคิดว่า การเขียนนั้นเป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจากการวัดผลสำเร็จของนักศึกษาปริญญาเอกนั้นอยู่ที่การเขียนวิทยานิพนธ์ ได้สำเร็จดังที่ Phillips and Pugh (1994) กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

The PhD thesis is the final product. You will be assessed on it as the result of your several years of research work. Yet writing the thesis is far more than merely reporting the outcome of your research. At this important stage students experience a great deal of difficulty and discomfort. (Phillips & Pugh, 1994, p. 64)

การเขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกนั้นจะต้องเข้าองค์ประกอบหลายอย่างแต่ที่สำคัญมี 4 อย่าง ดังที่ Phillips and Pugh (1994) ได้อธิบายไว้ คือ “There are four elements to PhD form that we have to consider: background theory; focal theory; data theory’ and contribution. (Phillips & Pugh, 1994, p. 57) ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะต้องศึกษาในรายละเอียดด้วยตนเอง โดยจะต้องศึกษาจาก แหล่งต่างๆ รวมทั้งหลักเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนคู่มือของมหาวิทยาลัย

ในเรื่องทักษะการใช้ภาษานั้นนักศึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาทักษะของตนเองให้สูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการฝึกเขียนด้วยตนเอง การเข้าเรียนเพิ่มเติมในหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ การเขียนบทความในหนังสือพิมพ์หรือวารสารหรือการเขียนบทความแล้วนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาต่างๆ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วทำการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา (Phillips & Pugh, 1994)

ในการฝึกทักษะการเขียนนี้ Silverman (2000) ได้นำเอาคำอธิบายของ Alasuutari (1995) ซึ่งเปรียบเทียบว่าการฝึกการเขียนนั้นก็เปรียบเสมือนการฝึกหัดขับขีรถจักรยาน ซึ่งผมคิดว่าจากประสบการณ์ของเราทุกคนเข้าใจดีว่าจำเป็นต้องเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปมีฝึกบ้างถูบบ้าง มีหกล้มบ้างชนบ้างได้รับบาดเจ็บบ้างจนกระทั่งมีทักษะเพียงพอ จึงจะทำให้เราสามารถขับขีรถจักรยานได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย Alasuutari (1995, cited in Silverman, 2000) อธิบายว่า

Writing is first and foremost analyzing, revising and polishing the text. The idea that one can produce ready-made text right away is just about as senseless as the cyclist who has never had to restore his or her balance (Alasuutari, 1995, p. 178, cited in Silverman, 2000, p. 221).

เพื่อเป็นหลักประกันความถูกต้องของการใช้ภาษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบงานวิจัย มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ในต่างประเทศจึงกำหนดให้มีบรรณาธิการ (Editor) ทำการตรวจสอบทั้งทางด้านภาษารูปแบบรวมทั้งการอ้างอิงเสียก่อน ก่อนที่จะอนุมัติวิทยานิพนธ์ จะเห็นว่าทักษะการเขียนนั้นเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ แต่นักศึกษาจะต้องเป็นผู้พัฒนาทักษะของตนเอง เพราะไม่มีใครเขียนวิทยานิพนธ์แทนเราได้

ข้อเสนอแนะ

ในเรื่องทักษะการเขียนนี้ผมมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 9 ประการดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก ในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษานั้น ควรจะมีข้อกำหนดว่าจะต้องมีประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์หรือการทำวิจัยมาก่อน

ประการที่สอง ในการสอบคัดเลือกควรจะให้มีการทดสอบการเขียนและให้มีการนำเสนอผลงานการทดสอบการเขียนนั้น โดยเน้นทั้งด้านความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทยและหลักการใช้ภาษาไทย

ประการที่สาม ในกรณีที่ไม่วางใจในความสามารถหรือทักษะในการเขียนไม่ควรรับเข้าศึกษา ถ้าจะให้โอกาสควรจะให้ทดลองไปจัดทำรายงานในรูปแบบของการวิจัยซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเอกสารก็ได้แล้วให้นำเสนอต่อกรรมการคัดเลือกเพื่อพิจารณาตัดสินขั้นสุดท้าย

ประการที่สี่ ในการเรียน Course Work ควรมุ่งเน้นฝึกทักษะการเขียนหลากหลายรูปแบบ เช่น การย่อความ การขยายความ การเขียนตามข้อกำหนดโดยกำหนดจำนวนคำ และกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ มากกว่าที่จะเรียนเนื้อหาของวิชา

ประการที่ห้า สำหรับนักศึกษานั้นผมคิดว่ามีความจำเป็นจะต้องฝึกการเขียนโดยใช้โอกาสทุกโอกาสที่มีในการเขียน สำหรับตัวผมเองนั้นมีสิ่งหนึ่งที่ผมทำในการทำงานวิจัยก็คือการทำ Research Diary ซึ่งผมเขียนบันทึกการดำเนินงานการวิจัยด้วยตนเองทุกวัน โดยไม่มีเว้น แม้แต่ในวันที่ไม่ได้ทำอะไรเกี่ยวกับงานวิจัยเลยผมก็เขียนบันทึกเพื่อให้เกิดทักษะในการเขียน

ประการที่หก ผมคิดว่าข้อสรุปและเสนอแนะของ Phillips and Pugh (1994) ในเรื่องการเขียนวิทยานิพนธ์ปรัชญญาเอกเป็นข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าที่สามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติได้ คือ

Take every opportunity to write reports, draft papers, criticisms of others' work, etc., during the course of your research. Do not think that all the writing can be done at the end. If you do avoid writing you will not develop the skills to write efficiently, or even adequately for your thesis (Phillips & Pugh, 1994, p. 71)

ประการที่เจ็ด สำหรับกระบวนการเขียนนั้น Hartley and Branthwaite (1989, cited in Phillips & Pugh, 1994) ได้เสนอแนะกระบวนการในการเขียนวิทยานิพนธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงไว้ 9 ข้อ ซึ่งผมคิดว่าสามารถนำมาเป็นแนวทางได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. Make a rough plan (which you need not to necessarily stick to).
2. Complete sections one at a time. It may help to do them in order.
3. Use a word processor if possible.
4. Revise and redraft at least twice.
5. Plan to spend 2-5 hours a week in term time on writing.
6. Find quiet conditions in which to write and, if possible, always write in the same place.
7. Set goals and targets for yourself.
8. Get colleagues and friends to comment on early drafts.
9. Collaborate with longstanding colleagues and trusted friends (Hartley & Branthwaite 1989, cited in Phillips & Pugh, 1994, p. 68).

ประการที่แปด การที่เราจะมีทักษะการเขียนได้นั้น เราจะต้องทำกิจกรรมหลักที่สำคัญ 5 อย่าง คือ (1) การอ่าน อ่าน อ่าน อ่าน และอ่าน (2) การคิด คิด คิด คิด และคิด (3) การเขียน เขียน เขียน เขียน และเขียน (4) การนำเสนอ นำเสนอ นำเสนอ นำเสนอ และนำเสนอ (5) การวิพากษ์วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ และ วิพากษ์วิจารณ์ และในบรรดากิจกรรมทั้งห้าประการนี้ผมคิดว่าต้องเริ่มต้นจากการอ่านก่อน เมื่อเราอ่านมากๆแล้วก็จะเกิดกระบวนการนำพาเราไปสู่การเขียนได้

ประการที่เก้า เพื่อเป็นหลักประกันความถูกต้องในการใช้ภาษาเขียนให้เป็นไปตามหลักไวยากรณ์ไทยและหลักการใช้ภาษาไทยรวมตลอดถึงการตรวจสอบรูปแบบและการอ้างอิง ในวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกผมขอเสนอให้มหาวิทยาลัยกำหนดให้วิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอย่างเป็นทางการก่อนที่จะอนุมัติวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก

ปัญหาเกี่ยวกับทักษะด้านภาษาอังกฤษ

ปัญหาที่พบ

ในประเด็นเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษนั้นเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดของนักศึกษาปริญญาเอก เท่าที่ผมพบจะมีเพียงประมาณ 20 % เท่านั้นที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครหรือต่างจังหวัด ประเด็นปัญหาสำคัญในเรื่องนี้ผมคิดว่ามีอยู่ 3 ประการคือ

ประการแรก การใช้ภาษาอังกฤษไม่ถูกต้อง แม้ว่าการเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์จะเขียนเป็นภาษาไทย แต่ก็จะมีข้อความภาษาอังกฤษแทรกอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหา ชื่อคน ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนตำราหรืองานวิจัย ข้อบกพร่องมีทั้งการสะกดผิด การเขียนไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด

ประการที่สอง การแปลข้อความไม่ตรง ปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่มากและมักจะพบอยู่แทบทุกรายที่ผมเคยเป็นกรรมการสอบ บางรายมีการแปลโดยใช้สำนวนของตนเอง โดยไม่อธิบาย เช่น แปลคำว่า Triangulation เป็น ไตรวิธี เป็นต้น หรือในบางกรณีใช้การถอดความเป็นรายคำโดยไม่คำนึงถึงประโยคหรือเนื้อหาของข้อความภาษาอังกฤษที่ยกมาอ้าง

ประการที่สาม ใช้ข้อมูลเป็นภาษาไทยส่วนทำให้ข้อมูลจำกัด ปัญหาใหญ่อีกอย่างหนึ่งที่ผมพบก็คือ ใช้ข้อมูลจากตำราที่เป็นภาษาไทยประมาณ 80-90 % จึงทำให้เนื้อหาอยู่ในวงจำกัด ในบางกรณีข้อมูลที่ยกมาจากตำราภาษาไทยมีความผิดพลาดก็ทำให้เนื้อหาของข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์มีความผิดพลาดไปด้วย เช่น ชอบอ้างว่า คนนั้นเป็นบิดาของเรื่องนั้นเรื่องนี้ บางรายอ้างว่า Taylor เป็นบิดาของแนวคิดมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งถ้าหากจะได้อ่านจากต้นตำรับในภาษาอังกฤษแล้ว ก็จะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งผมคิดว่าเป็นตรงกันข้ามเพราะ Taylor ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นคนทำให้มนุษยนิยมไม่เป็นมนุษยนิยมด้วยซ้ำไป

สาเหตุของปัญหา

ผมคิดว่าปัญหาใหญ่มียู่ 2 ประการคือ

ประการแรก การคัดเลือกผู้เข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกไม่ได้มีการทดสอบภาษาอังกฤษให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล

ประการที่สอง นักศึกษาขาดทักษะขาดความรู้พื้นฐานที่สำคัญทำให้ความสามารถหรือทักษะในด้านภาษาอังกฤษไม่ได้เกณฑ์มาตรฐานสากล

หลักการแนวคิดทฤษฎี

โดยหลักการทั่วไปแล้วผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าเป็นกลุ่มคนเฉพาะอีกกลุ่มหนึ่งที่มีชุมชนของตนเอง ซึ่งมีมาตรฐานที่สำคัญโดยทั่วไปที่ผมได้นำเสนอไว้ในข้อคิดก่อนการศึกษาในบทความนี้ อยู่ 6 ข้อ และที่เป็นปัญหามากที่สุดสำหรับนักศึกษาไทยก็คือข้อที่ 6 ซึ่งผมขอนำมาเสนอไว้อีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นฐานในการอธิบายดังต่อไปนี้

... Sixth, all this must be carried out in an international context; your professional peer group is worldwide. (It always was, of course, but the rate of diffusion is infinitely faster than it used to be.) You must be aware of what is being discovered, argued about, written and published by your academic community across the world. (Phillips & Pugh, 1994, p. 19)

โดยหลักการแล้วผู้ที่จบปริญญาเอกถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญสูงสุดในสาขาวิชาการใดวิชาการหนึ่งในปัจจุบันจะถือว่าเป็นผู้จบปริญญาเอกเป็นนักวิจัยมืออาชีพในสาขาวิชาของตน ซึ่งหมายความว่า (1) ในระดับพื้นฐานต่ำสุดผู้จบปริญญาเอกจะต้องมีความสามารถในการสาขาวิชาของตน โดยเมื่อพูดอะไรไปแล้วผู้ที่จบปริญญาเอกในสาขานั้นจะต้องรับฟัง (2) การที่จะทำเช่นนี้ได้ ผู้จบปริญญาเอกจะต้องมีความรอบรู้ในสาขาวิชาที่ตนเรียนมาว่ากำลังเกิดอะไรขึ้นในปัจจุบันในสาขาวิชาการนี้ และจะต้องสามารถประเมินและวิพากษ์วิจารณ์คุณค่าว่างานของผู้จบปริญญาเอกคนอื่นที่ทำมานั้น มีคุณค่าหรือไม่มากนักเพียงใด (3) ผู้จบปริญญาเอกจะต้องมีความชาญฉลาดที่จะค้นหาว่าเขาจะสามารถเข้าไปมีส่วนช่วยสร้างสรรค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในจุดใด (4) ผู้จบปริญญาเอกจะต้องมีเทคนิคที่เหมาะสมที่สามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบันในสาขาวิชาการนั้นๆ และจะต้องรู้ถึงข้อจำกัดของเทคนิคเหล่านั้นด้วย (5) ผู้จบปริญญาเอกจะต้องสามารถสื่อสารผลงานของตนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแบบมืออาชีพ (6) ผู้จบปริญญาเอกจะต้องทำ 5 อย่างข้างต้นนี้ในระดับโลกหรือในวงการระหว่างประเทศ เพราะมีผู้จบปริญญาเอกที่เป็นเพื่อนร่วมสาขาวิชาการอยู่ทั่วโลก (โดยเป็นเช่นนี้เสมอมาโดยตลอดไม่มีเปลี่ยนแปลง แต่แน่นอนที่สุดอัตราในการดำเนินงานในปัจจุบันจะมีความเร็วมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก) ผู้จบปริญญาเอกจะต้องทราบถึงความเคลื่อนไหวในปัจจุบันว่ามีการค้นพบสิ่งใหม่ๆอะไรบ้างและสามารถโต้แย้งได้ สามารถเขียนและสามารถตีพิมพ์ผลงานของตนเผยแพร่สู่ชุมชนวิชาการซึ่งเป็นผู้ที่จบปริญญาเอกในสาขาเดียวกันนี้ได้ทั่วโลก (Phillips & Pugh, 1994, p. 19)

จากเกณฑ์มาตรฐาน โดยทั่วไปที่ผมนำมาสรุปและเสนอข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษเป็นปัญหาใหญ่สำหรับนักศึกษาปริญญาเอกของไทยเพราะการที่จะปฏิบัติ

ให้ครบทั้ง 6 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ 5 และข้อที่ 6 นั้น นักศึกษาจะต้องมีความรู้และทักษะภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับสูง จึงจะสามารถโต้แย้งถกเถียง เขียนรายงานการวิจัย นำเสนอรายงานการวิจัย และ เขียนบทความทางวิชาการและการวิจัยไปลงตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการหรือ Journal ใน ต่างประเทศทั่วโลก ได้

ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าประเด็นทักษะทางด้านภาษาจะเป็นปัญหาใหญ่ก็ตาม แต่ผมมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ เรื่องนี้ไม่มากนัก โดยมีข้อเสนอ 4 ประการดังต่อไปนี้

ประการแรก จะต้องกำหนดให้ผู้สมัครเข้าเรียนปริญญาเอกจะต้องผ่านการทดสอบ ภาษาอังกฤษได้มาตรฐานตามมาตรฐานสากล

ประการที่สอง แม้ว่าผู้สมัครจะผ่านการทดสอบภาษาอังกฤษได้ตามมาตรฐานสากลแล้วก็ตาม ในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนปริญญาเอกควรจะให้มีการทดสอบทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน ความเข้าใจ และการนำเสนอ จนเป็นที่แน่ใจแล้วจึงคัดเลือกเข้าศึกษา

ประการที่สาม ในกรณีที่ไม่แน่ใจในความสามารถและทักษะภาษาอังกฤษโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการเขียน ไม่ควรรับเข้าศึกษา ถ้าจะให้โอกาสควรจะให้ทดลองไปจัดทำรายงานเป็น ภาษาอังกฤษในรูปแบบของการวิจัยซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเอกสารก็ได้แล้วให้นำเสนอด้วยวาจาเป็น ภาษาอังกฤษต่อกรรมการคัดเลือกเพื่อพิจารณาตัดสินขั้นสุดท้าย

ประการที่สี่ นักศึกษาต้องรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้และฝึกฝนทักษะในการใช้ ภาษาอังกฤษอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการพูดอ่านเขียนความเข้าใจและการนำเสนอ ทั้งนี้เพื่อ ยกระดับความสามารถของตนเองให้ได้มาตรฐานสากลตามที่กำหนดไว้ข้างต้น

ปัญหาเกี่ยวกับความใกล้ชิดกับอาจารย์พี่เลี้ยง

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่พบในเรื่องนี้ผมคิดว่ามีอยู่ 3 ปัญหาใหญ่ๆดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก มหาวิทยาลัยในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้ระบบคณะกรรมการและมีอาจารย์ ที่ปรึกษา (Advisor) ซึ่งผมคิดว่าความเข้มข้นอาจจะแตกต่างไปจากระบบอาจารย์พี่เลี้ยง (Supervisor) โดยทั่วไปแล้วอาจารย์ที่ปรึกษาจะให้คำปรึกษาแนะนำ แต่อาจารย์พี่เลี้ยงจะทำหน้าที่ เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ซึ่งการประพฤติปฏิบัติมีความแตกต่างกันมาก ในกรณีที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์กับนักศึกษาจะทำงานใกล้ชิดกันมากตลอดเวลาตั้งแต่ต้นจนจบครบกระบวนการ

ประการที่สอง ปัญหาวัฒนธรรมเนื่องจากความเกรงใจซึ่งเป็นหัวใจของวัฒนธรรมไทยทำ ให้นักศึกษาไม่กล้าที่จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาบ่อยนักเพราะมีความเกรงใจและคิดว่าจะเป็นการ

รบกวนอาจารย์ที่ปรึกษามากเกินไป จึงทำให้มีความห่างเหินขาดความมั่นใจบางครั้งนักศึกษาหลงทางต้องเสียเวลาในการทำงานไปเป็นอันมาก

ประการที่สาม อาจารย์ที่ปรึกษามีนักศึกษาที่ต้องดูแลมากเกินไป ซึ่งถ้าใช้ระบบอาจารย์ที่เลี้ยงแล้วจะต้องมีอาจารย์ที่เลี้ยงจำนวนมากทางมหาวิทยาลัยอาจจะไม่มีอาจารย์ที่เลี้ยงเพียงพอ เพราะคุณสมบัติของอาจารย์ที่เลี้ยงที่สำคัญก็จะต้องจบปริญญาเอกและมีประสบการณ์ในการทำวิจัยและเคยเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงมาแล้ว หรือต้องเคยเป็นผู้ช่วยอาจารย์ที่เลี้ยงมาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจารย์ที่เลี้ยงหนึ่งคนจะดูแลนักศึกษาได้เพียงสามถึงห้าคน สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษานั้นจะมีนักศึกษาที่ต้องให้คำปรึกษาเป็นจำนวนมาก ถ้าอาจารย์ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งทางการบริหารและต้องทำการสอนด้วยเวลาที่จะมาดูแลให้คำปรึกษาก็จะน้อยลง ทำให้ขาดความใกล้ชิด

สาเหตุของปัญหา

สาเหตุของปัญหามีประเด็นใหญ่ๆอยู่ 2 ประการคือ

ประการแรก เนื่องจากเราใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาไว้ในอัตราที่สูงทำให้อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระมาก

ประการที่สอง ขาดกิจกรรมที่จะเชื่อมความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา แต่แต่ละฝ่ายมีภาระทำให้ขาดความใกล้ชิด

หลักการแนวคิดทฤษฎี

โดยหลักการแล้วการศึกษาระดับปริญญาเอกนั้นเป็นการศึกษาเพื่อเป็นนักวิจัย ดังที่ Phillips and Pugh (1994) ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

PhD is a thorough training in doing research and learning the criteria and quality required for becoming a fully professional researcher in a chosen field. It admits the holder to a club in which you are recognized as an authority and accepted as a person who is knowledgeable enough in a specialized area to be able to extend the boundaries of the subject when necessary. Doing a PhD is a hard training ground for a specific profession. (Phillips & Pugh, 1994, p. 105)

วิธีการศึกษาจึงแตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการเรียนในระดับปริญญาเอกเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลที่เป็นนักศึกษา ซึ่งจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง

เป็นส่วนใหญ่ การที่จะเป็นนักวิจัยได้จะต้องมีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญในเรื่องระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งการจะเรียนรู้ได้นั้นจะต้องอาศัยหลักการเรียนรู้โดยการกระทำ อาจารย์ที่เลี้ยงจึงเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะคอยกำกับดูแลการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาเอกซึ่งถ้ามองอีกมุมหนึ่งก็คือเป็นลักษณะการฝึกงานที่เรียกว่า On-the-Job Training หรืออาจจะเป็นลักษณะที่เรียกว่า Apprenticeship คือ มีครูฝึกคอยเป็นโค้ช เป็นพี่เลี้ยง ซึ่งอาจจะทำในลักษณะ 4 ขั้นตอน คือ บอกให้รู้ ทำให้ดู ให้ลองทำ แนะนำให้แก้ไขข้อบกพร่องจนกระทั่งสามารถทำได้ด้วยตนเอง ระบบ Apprenticeship ในสมัยก่อนจะใช้เวลาประมาณ 7 ปี (Pelling, 1987) ในการฝึกเพื่อเป็นมืออาชีพในปัจจุบันนี้จะใช้เวลาประมาณ 10,000 ชั่วโมงซึ่งคิดออกมาเป็นปีแล้วก็จะตกอยู่เวลาประมาณ 4-5 ปีเช่นกัน ครูฝึกหรือโค้ชดังกล่าวนี้ก็คืออาจารย์ที่เลี้ยง ซึ่งPhillips and Pugh (1994) เห็นว่าการเลือกหรือการแต่งตั้งอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด

ในส่วนตัวผมนั้นผมคิดว่าการที่เราจะเรียนจบปริญญาเอกได้หรือไม่ นั่นไม่ได้อยู่ที่ตัวผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียวแต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อผลการเรียนของเรานั้นคืออาจารย์ที่เลี้ยง ในบรรดาผู้มีอิทธิพลต่อการเรียนปริญญาเอกนั้นผมคิดว่ามีอยู่ 5 กลุ่ม คือ (1) ตัวนักศึกษาเอง (2) การสนับสนุนจากครอบครัว (3) อาจารย์ที่เลี้ยง (4) อาจารย์ผู้สอน Course Work; และ (5) คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ถ้าจะให้ผมให้คะแนนผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดเรียงตามลำดับก็คือ ลำดับที่ 1 ครอบครัว 30 % ลำดับที่ 2 อาจารย์ที่เลี้ยง 30 % ลำดับที่ 3 ตัวเราเอง 20 % ลำดับที่ 4 คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ 10 % ลำดับที่ 5 อาจารย์ผู้สอน Course Work 10% จากข้อมูลดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าผมให้น้ำหนักความสำคัญของอาจารย์ที่เลี้ยงเท่ากับครอบครัวของผม ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าปัจจัยอื่นๆทั้งหมดความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาเอกกับอาจารย์ที่เลี้ยงนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากดังที่ Phillips and Pugh (1994) กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

It seems that 'rapport' and good communication between students and their supervisors are the most important elements of supervision. Once the personal relationship has been well established, all else falls into place. If interpersonal compatibility is missing everything else to do with being a postgraduate is perceived negatively. Therefore, it cannot be stressed too strongly that discussion of this relationship should begin at the very earliest opportunity, and a tentative agreement about working together should be reached (Phillips & Pugh, 1994, p. 10).

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นนี้มีข้อเสนอแนะเพียง 3 ประการดังต่อไปนี้

ประการแรก ผมอยากให้การศึกษาในระดับปริญญาเอกเน้นให้นักศึกษามีอาจารย์พี่เลี้ยง (Supervisor) มากกว่าที่จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะผมเชื่อว่าจะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งและจบเป็นคุณวุฒิบัณฑิตออกมาเป็นนักวิจัยมืออาชีพได้มาตรฐานโลก

ประการที่สอง ถ้าหากจะใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาก็อยากให้ลดจำนวนนักศึกษาที่อาจารย์ที่ปรึกษาคนหนึ่งเป็นที่ปรึกษาได้ไม่เกินคราวละ 3 คนทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงไปในตัวและจะได้มีความใกล้ชิดกับนักศึกษามากขึ้น

ประการที่สาม สำหรับตัวนักศึกษานั้นจะต้องเป็นผู้บริหารจัดการและสามารถทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์พี่เลี้ยงได้โดยผมขอแนะนำข้อแนะนำของ Phillips and Pugh (1994) ที่กล่าวไว้มานำเสนอต่อไปนี้

1. Be aware that you must accept the responsibility for managing the relationship between you and your supervisor. It is too important to be left to chance.
2. Try to fulfill the expectations that supervisors have of their students. If you cannot fulfill any of these expectations do not neglect them, but raise the issues in discussion.
3. You need to educate your supervisor continually. First, on the research topic, in which you are fast becoming the expert. Second, on ways of understanding how the supervisory role can best help in your own professional development.
4. Look for ways of reducing the communication barrier between you and your supervisor. In addition to research content, discuss at various times working relationships, setting deadlines, what doing a PhD means to you, the adequacy of provision for research students, and so on.
5. Ensure that every time you leave a tutorial you have agreed and noted down a date for the next one. Be punctilious in meeting appointments and deadlines, so that your supervisor will be too.
6. Help your supervisor to give you better feedback on your work. Always ask supplementary questions to ensure that you understand fully what is being required of you.

7. If you are seriously considering changing supervisors, use an appropriate third party as a mediator.
8. If you have to have joint supervision, consider whether you would benefit from requesting a first supervisor and a second supervisor, rather than two supervisors with equal responsibility.
9. Get assurances from your supervisors that they will maintain telephone contact with each other once a term at a minimum (Phillips & Pugh, 1994, pp. 111-112).

ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมในการนำเสนอ

ปัญหาที่พบ

แม้ว่าส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกเป็นจำนวนมากที่มีอาชีพเป็นอาจารย์สอนในระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทอยู่แล้ว และแม้ว่าบางคนจะมีประสบการณ์ในการทำงานและได้ดำรงตำแหน่งอยู่ในระดับสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ตาม เมื่อขึ้นเวทีนำเสนอแล้วก็ยังปรากฏว่ายังไม่สามารถทำได้ดีเท่าที่ควรจะเป็น ปัญหาที่มักจะพบอยู่เสมอ มีอยู่ 4 ประการคือ

ประการแรก นำเสนอไม่ชัดเจน วกวนไม่เป็นขั้นเป็นตอน ปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่ซึ่งไม่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้น แต่ก็ปัญหายุ่งยากใหญ่ปัญหาหนึ่ง

ประการที่สอง สื่อการนำเสนอไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ปัญหานี้ก็เป็นปัญหาคคล้ายกับปัญหาแรกในบางกรณีก็นำเสนอสั้นจนเกินไป ในบางกรณีก็นำเสนอยาวเกินไปจนน่าเบื่อ บางรายเตรียม Power-Point มาอย่างสวยงามแต่ก็ไม่ได้ใช้หรือใช้ได้ไม่ดี

ประการที่สาม เครื่องมือเครื่องใช้ในการนำเสนอไม่พร้อม เช่น เครื่องเสียงไม่ทำงาน Notebook หรือ LCD ไม่ทำงานทำให้ไม่สามารถนำเสนอได้อย่างทันที่

ประการที่สี่ ตอบคำถามหรืออธิบายได้ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดก็คือเรื่องของระเบียบวิธีซึ่งในบางรายแม้แต่วิธีการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่นักวิจัยจำเป็นต้องรู้และสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนก็ไม่สามารถทำได้ เช่น ถามว่าวิธี Interview กับ In-dept Interview มีความแตกต่างกันอย่างไร? ทำไมจึงต้องใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบ In-dept Interview ? ก็ไม่สามารถอธิบายได้ เป็นต้น

สาเหตุของปัญหา

ผมคิดว่าสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการแรก ขาดทักษะในการนำเสนอซึ่งนักศึกษาปริญญาเอกจำเป็นต้องฝึกฝนตนเองจนมีทักษะอย่างสูงในการนำเสนอจึงจะสามารถสื่อความคิดหรือความรู้ที่ตนมีอยู่ไปสู่ผู้อื่นได้

ประการที่สอง ขาดการฝึกซ้อมก่อนนำเสนอ ก่อนที่จะนำเสนอนั้นนักศึกษาจะต้องมีการฝึกซ้อมการนำเสนอก่อน หลายๆ ครั้งเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเอง

ประการที่สาม ขาดการเตรียมการก่อนการนำเสนอ เพราะบ้างครั้งพบว่าเครื่องเสียงไม่ทำงาน Notebook หรือ LCD ไม่ทำงานทำให้ไม่สามารถนำเสนอได้อย่างทันท่วงที ดังนั้นนักศึกษาจึงจำเป็นต้องทดสอบเครื่องมือเครื่องใช้ในการนำเสนอเพื่อให้แน่ใจว่า มีความพร้อมอย่างเต็มที่ก่อนขึ้นเวทีนำเสนอ

หลักการแนวคิดทฤษฎี

เกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งสำหรับผู้จบปริญญาเอกก็จะต้องสามารถสื่อสารความคิดหรือผลผลิตที่เป็นความรู้ที่ตนได้คิดขึ้นนั้นกับผู้อื่นอย่างเป็นมืออาชีพ (Phillips & Pugh, 1994) นอกจากนั้นคุณสมบัติที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็จะต้องสามารถทำการสอนได้ (Phillips & Pugh, 1994) ดังนั้นความสามารถและทักษะในการนำเสนอจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

Silverman (2000, p. 215) ได้นำเสนอเกณฑ์การนำเสนอที่ดีในทัศนะของเขาไว้ 10 ประการดังต่อไปนี้ (1) liveliness; (2) not reading out a prepared text; (3) recipient design for the audience; (4) clarity; (5) effective visual aids; (6) humour; (7) explaining your agenda; (8) not minimizing your difficulties; (9) good time management; and (10) good response to questions.

ในขณะที่เดียวกัน Silverman (2000, p. 216) ได้เสนอข้อคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับการนำเสนอที่ไม่ดีไว้ 7 ประการดังต่อไปนี้ (1) lack of preparation; (2) too much material; (3) not looking to the audience; (4) lack of recipient design; (5) no agenda; (6) no visual aids; and (7) poor time planning

นอกจากนี้ Silverman (2000, p. 217) ยังได้เสนอแนะวิธีการนำเสนอที่เขามีความเห็นว่าเป็นทั้งดีและไม่ดี ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงในการนำเสนอของเราได้เอาไว้ 6 ประการดังต่อไปนี้คือ (1) using visual aids *but* these are poorly prepared; (2) well organized *but* reading out a prepared text; (3) giving examples of data *but* not explaining what to look for; (4) using handouts *but* not integrating them to talk; (5) explaining the background *but* not explaining

your concepts; and (6) using overheads *but* turning away to look at them or having too much material on the screen.

ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นสุดท้ายนี้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 12 ประการดังต่อไปนี้ คือ

ประการแรก ให้อ่านเอกสารหรือข้อเสนอโครงการวิจัยก่อนนำเสนออย่างน้อยสามเที่ยวเที่ยวแรกให้อ่านผ่านๆเพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้น เที่ยวที่สองให้อ่านแล้วใช้ปากกาขีดเน้นในประเด็นที่เห็นว่าสำคัญ เที่ยวที่สามให้หมายเหตุหรือทำบันทึกย่อในประเด็นที่สำคัญ

ประการที่สอง นำเอาผลการอ่านเที่ยวที่สองและเที่ยวที่สามมาทำเป็น Power-Point Presentation โดยการทำเช่นนี้จะทำให้เราแน่ใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่นำเสนอไม่น่าพลาดไปจากเนื้อหาของเอกสารหรือข้อเสนอโครงการวิจัยที่เรานำเสนอ

ประการที่สาม ให้พิจารณาประเด็นสำคัญที่คิดว่าจะมีคำถามหรือจำเป็นจะต้องอธิบายเพื่อให้รายละเอียดเป็นพิเศษมากกว่าส่วนอื่น แล้วจัดทำบันทึกย่อคำอธิบายเตรียมไว้เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมหรือใช้ในการเตรียมเพื่อตอบคำถาม

ประการที่สี่ ให้ฝึกซ้อมการนำเสนอด้วยตนเองที่หน้ากระจกหลายๆรอบเพื่อสร้างความมั่นใจและความคล่องตัวทั้งนี้ควรจะมีการจับเวลาในการฝึกซ้อมด้วยเพื่อให้เราสามารถนำเสนอเนื้อหาได้ครบถ้วนในเวลาที่กำหนด

ประการที่ห้า ให้ทำการฝึกซ้อมพร้อมใช้อุปกรณ์การนำเสนอเช่น Power Point ต่อหน้ากลุ่มบุคคลอื่นอาจจะเป็นบุคคลในครอบครัวญาติพี่น้องเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนนักศึกษาด้วยกันโดยมีการจับเวลา และให้ผู้ฟังได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งควรจะนำเอาข้อวิพากษ์วิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไขและทำการฝึกซ้อมอีกหลายๆรอบ

ประการที่หก นำเอาข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากผู้ฟังที่ฟังการฝึกซ้อมไปแก้ไขปรับปรุง Power Point หรือบันทึกย่อการนำเสนอหรือบันทึกย่อเพื่อตอบคำถาม เพื่อเตรียมไว้ตอบคำถามในการนำเสนอจริง

ประการที่เจ็ด ให้มีการนำเสนอให้กลุ่มผู้ฟังอีกอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนนำเสนอจริง และให้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้รับจากผู้เข้ารับฟังทั้งนี้ในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งให้ฝึกตอบคำถามและอธิบายเพิ่มเติมไปด้วยทุกครั้ง

ประการที่แปด จะต้องมีการนัดหมายและยืนยันการนัดหมายอาจารย์พี่เลี้ยงและคณะกรรมการรวมทั้งผู้เข้าฟังการนำเสนอในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบในส่วนนี้

ประการที่เก้า ในวันที่นำเสนอจริงให้ไปถึงสถานที่ก่อนเวลาอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมงเพื่อเตรียมพร้อมทุกด้านให้พร้อมมูลก่อนการนำเสนอจริง

ประการที่สิบ ผมคิดว่าถ้าหากเราได้เตรียมพร้อมอย่างเต็มที่เราน่าจะมีความมั่นใจที่จะนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอให้นำเสนอข้อเสนอของ Silverman (2000) ดังกล่าวข้างต้นมาประกอบการพิจารณาด้วย การนำเสนอควรจะต้องแสดงกิริยาว่าทำให้มีความสุภาพเรียบร้อยโดยคำนึงถึงวัฒนธรรมไทยประกอบด้วย

ประการที่สิบเอ็ด ในการนำเสนอสมควรจะต้องมีการบันทึกเทปเอาไว้และจะต้องจดบันทึกเอาไว้ด้วย เพื่อจะได้นำเอาข้อเสนอต่างๆไปแก้ไขปรับปรุง

ประการที่สิบสอง ในกรณีมีคำถาม หรือการแสดงข้อคิดเห็นให้ตั้งใจฟังอย่างจริงจังพร้อมจดบันทึกให้แยกแยะออกมาเป็น 2 ประเภท คือ คำถามและความเห็น สำหรับคำถามให้ตอบให้ตรงประเด็นสั้นๆ ถ้าเห็นว่าตอบยังไม่ชัดเจนก็ให้รับไปศึกษาเพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงเพิ่มเติมต่อไป ส่วนที่เป็นความเห็นนั้นไม่ต้องตอบเพียงแต่ขอบคุณที่ให้ความเห็นและจะได้นำไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงข้อเสนอให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

บทสรุป

ในบทความนี้ผมได้นำเสนอประสบการณ์ที่ผมได้พบจากการเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของนักศึกษาระดับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยหลายที่หลายคณะซึ่งผมเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้การเขียนและการนำเสนอข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาเอกนั้นสามารถทำได้ดีขึ้น ผมหวังว่าบทความนี้จะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาระดับปริญญาเอกสามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์และนำเสนอข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ของตนในการสอบและสามารถสอบผ่านเพื่อเป็น PhD หรือ Doctoral Candidate ได้

อย่างไรก็ตามผมอยากจะเน้นในที่นี้ว่าการศึกษาระดับปริญญาเอกนั้นเป็นการศึกษาด้วยตนเอง นักศึกษาจะต้องวางแผนการศึกษาและดำเนินการทำการศึกษาติดตามประเมินผลการศึกษาประเมินผลตนเองเป็นระยะๆ โดยจะต้องปรึกษาหารือและทำงานร่วมกับอาจารย์ที่เลี้ยง (Supervisor) อย่างไรก็ดีแต่อย่างไรก็ตามความรับผิดชอบทั้งหลายทั้งปวงยังอยู่ที่ตัวนักศึกษาเอง ดังที่ Phillips and Pugh (1994) ได้นำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

In doctoral education, you have to take responsibility for managing your learning and for getting yourself a PhD. Of course, there will be people around to help you – your supervisor, other academics in your department, fellow students and so on. Some of them will even tell you what, in their opinion, you have to do to obtain the degree; but the

responsibility for determining what is required, as well as for carrying it out, remains firmly with you. And if it turns out that you need a particular topic or theory for your work, then it is no excuse to say: 'But nobody told me it was relevant.' It is your responsibility (Phillips & Pugh, 1994, p. 2).

ผมเริ่มต้นบทความนี้ด้วยภาษาอังกฤษและก็จบลงด้วยภาษาอังกฤษและในบทความนี้ก็มีภาษาอังกฤษปนอยู่เป็นจำนวนมาก บางตอนผมก็แปลหรือถอดความโดยสรุปแต่ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้แปลหรือถอดความเป็นภาษาไทยเพราะผมตั้งใจที่จะให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษสำหรับผู้ที่จะเป็น Doctor หรือมีผู้อื่นเรียกว่า Doctor ว่าเป็นคนระดับโลกและจะต้องมีความพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมวิชาการระดับโลกตามมาตรฐานโลกดังที่ผมได้นำเสนอไว้ในข้อคิดก่อนการศึกษาต้นบทความนี้

ประเทศไทยของเราช่างขาดนักวิจัยมืออาชีพอยู่อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิจัยเชิงคุณภาพ ผมขอเป็นกำลังใจและขอเอาใจช่วยนักศึกษาปริญญาเอกทุกท่านและขอให้ทุกท่าน โชคดีและประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวังที่ตั้งไว้ทุกประการครับ

อ้างอิง

ภาษาไทย

จำเนียร จวงตระกูล. 2549, *การวิจัยเชิงคุณภาพ: เครื่องมือสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาประเทศ*. บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. กรุงเทพมหานคร.

English

Academy of Human Resource Development. 1999, *Standard on Ethics and Integrity*, Baton Rouge, LA.

Berg, B. L. 1998, *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*, 3rd edn, Allyn and Bacon, Needham Heights, Massachusetts.

Carroll, A. B. 1993, *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management*, 2nd edn, South-Western, Cincinnati, Ohio.

Christians, C. G. 2000, 'Ethics and Politics in Qualitative Research', in *Handbook of Qualitative Research*, 2nd edn, eds. N. K. Denzin & Y. S. Lincoln, Sage, Thousand Oaks, California, pp. 133-155.

- Creswell, J. W. 2003, *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*, 2nd edn, Sage, Thousand Oaks.
- Curtin University of Technology, 2002a, *Doctor of Business Administration Information Booklet 2002: Note for Candidacy*, Graduate School of Business, Curtin University of Technology, Perth, Australia.
- Curtin University of Technology, 2002b, *Integrated Business Strategy 700: Unit Outline 2002*, Graduate School of Business, Curtin University of Technology, Perth, Australia.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (eds) 2000, *Handbook of Qualitative Research*, 2nd edn, Sage, Thousand Oaks.
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. 1989, *Fourth Generation Evaluation*, Sage, Newbury Park, California.
- Guba, E. G. 1990, 'The Alternative Paradigm Dialog', in *The Paradigm Dialog*, ed. E. G. Guba, Sage, Newbury Park, California, pp. 17-27.
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. 1994, 'Competing Paradigms in Qualitative Research', in *Handbook of Qualitative Research*, eds. N. K. Denzin & Y. S. Lincoln, Sage, Thousand Oaks, pp. 105-117.
- Hitchcock, G. & Hughes, D. 1995, *Research and the Teacher: A qualitative introduction to school-based research*, 2nd edn, Routledge, London.
- House, E. R. 1990, 'An Ethics of Qualitative Field Studies', in *The Paradigm Dialog*, ed. E. G. Guba, Sage, Newbury Park, pp. 158-164.
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. 1985, *Naturalistic Inquiry*, Sage, Beverly Hills.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. 1999, *Designing Qualitative Research*, 3rd edn, Sage, Thousand Oaks, California.
- Maykut, P. & Morehouse, R. 1994, *Beginning Qualitative Research: A Philosophic and Practical Guide*, The Falmer Press, London.
- Patton, M., Q. 1990, *Qualitative Evaluation and Research Methods*, 2nd edn, Sage, Newbury Park, California.
- Pelling, H. 1987, *A History of British Trade Unionism*, 4th edn, Penguin Books, Harmondsworth, Middlesex.
- Phillips, E. M. & Pugh, D.S., 1994, *How to get a PhD.: A handbook for students and their supervisors* 2nd edn., Open University Press, Buckingham
- Punch, M. 1998, 'Politics and Ethics in Qualitative Research', in *The Landscape of Qualitative Research: Theories and Issues*, eds. N. K. Denzin & Y. S. Lincoln, Sage, Thousand Oaks, pp. 156-184.

- Silverman, D. 2000, *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*, Sage, London.
- Smith, J. K. 1990a, 'Alternative Research Paradigms and the Problem of Criteria', in *The Paradigm Dialog*, ed. E. G. Guba, Sage, Newbury Park, pp. 167-187.
- Smith, L. M. 1990b, 'Ethics, Field Studies, and the Paradigm Crisis', in *The Paradigm Dialog*, ed. E. G. Guba, Sage, Newbury Park, pp. 139-157.
- Smith, J. K. 2000, 'The Problem of Criteria in the Age of Relativism', in *Handbook of Qualitative Research*, 2nd edn, eds. N. K. Denzin & Y. S. Lincoln, Sage, Thousand Oaks, pp. 877-896.
- Strauss, A. & Corbin, J. 1990, *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*, Sage, Newbury Park, California.
- Whiteley, A. 2000, *Grounded Research: A modified Grounded Theory for The Business Setting*, Curtin University of Technology, Graduate School of Business, Perth, Australia.
- Whiteley, A. 2002, *Grounded Research: A Modified Grounded Theory for the Business Setting*, Curtin University of Technology, Graduate School of Business, Perth, Australia.
- Whiteley A. & McCabe, M. 2001, *Sustainable Change: A Cases on the Waterfront*, Vineyard Publishing Pty Ltd., Australia.
- Whiteley, A. M. & Whiteley, J. 2005, *The Familiarization Study in Qualitative Research: From Theory to Practice*, Working Paper Series 05.01, Curtin University of Technology, Graduate School of Business, Perth, Australia.

ดร. จำเนียร จวงตระกูล

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตชั้นนำ จำกัด

และประธานกรรมการบริษัทในเครือ

การศึกษา

: ปริญญาเอก สาขาการบริหารธุรกิจ (DBA),
Curtin University of Technology, Perth, WA,
Australia

การฝึกอบรม

: ผ่านการฝึกอบรมทางด้านแรงงานจากสถาบันสูงสุด
ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศสองแห่งคือ
International Center for Vocational and
Technical Training ที่นครตูริน, ประเทศอิตาลี
และ International Institute for Labour
Studies ที่นครเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์
: ผ่านการฝึกอบรมทางด้านทรัพยากรมนุษย์และ
แรงงาน จากสถาบันอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก

ตำแหน่งทางสังคม

: กรรมการในคณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสาน
งานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพรปช) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี
เป็นประธาน
: อดีตสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(ส.ป.) ตามมาตรา 89 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พ.ศ. 2540
: เป็นกรรมการอื่นๆอีกหลายคณะ

ตำแหน่งทางวิชาการ

: เป็นอาจารย์พิเศษผู้ทรงคุณวุฒิอาวุโส บัณฑิต
วิทยาลัย การบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย Curtin
University of Technology ประเทศออสเตรเลีย
: เป็นอาจารย์พิเศษระดับปริญญาโทหลายสถาบัน

ตำแหน่งเกียรติยศ

: ได้รับประกาศเกียรติคุณให้เป็นนักบริหารบุคคลดีเด่น
สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย